National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 23 1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/C/14/5

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 22 (2846) XXXI aastakäik | Neljapäeval, 18. märtsil 1982 — Thursday, March 18, 1982 | Üksiknumbri hind 60 centi

TUUMARAKETID KUUBALE

Brezhnev vihjab vastuabinõudest USA rakettide Euroopasse toomisele

MOSKVA — N. Liidu president Leonid Brezhnev hoiatas, et N. Liit võib teha kättemaksumiseks samme, kui president Ronald Reagan asetab rohkem uusi USA rakette Lääne-Euroopasse. Asetades 592 Pershing II ja teisi rakette Lääne-Euroopasse, kust need on võimelised saavutama iga märklauda N. Liidu territooriumil, loob see olukorra, et N. Liit peab panema Ameerika Ühendriigid samasugusesse olukorda.

See on ulatuslikum vihje, et Brezhnev mõtles sellega tuumalaengutega varustatud rakettide asetamist Kuubale. Brezhnevi mõistaandev hoiatus oli samaaegne laiema relvastuse kontrollimise ettepanekuga ja teatega, et Moskva oli omapoolselt peatanud SS-20 keskulatusega tuumarakettide paigutamise N. Liidu Euroopa ossa.

Brezhnev ütles, et ta loodab, et mingisugune mõistlik kokkulepe võidakse saavutada Genfis peetavail läbirääkimistel,

vähendades keskmise ulatusega tuumarelvi Euroopas.

See oleks võti lõpetamaks ühä suurenevat maailmaulatusega tuumasõda.

Üle 5000 inimese aplodeerisid talle Kongresside Palees, kui Brezhnev ütles, et USA ja tema NATO liitlased täidavad oma plaani paigutades Euroopasse sadu uusi USA rakette, mis on võimelised tabama eesmärke N. Liidus ja mille tõttu on tekkinud täiesti uus strateegiline olukord maailmas.

Brezhnev ütles, et sellega on lisandunud ähvardus N. Liidule ja tema liitlastele USA poolt.

See omakorda tingib, et N. Liit peab astuma samme USA-le samasuguse olukorra loomiseks.

Lääneriikide sõjalised spetsialistid kirjeldasid seda pahaendelist tooni Brezhnevi hääles kui vihjet, et ta mõtles sellega Kuubale, kuna sellega tekkiks USA-le „samasuguse" olukord.

N. Liidul on olemas hiigelrakette, mis on võimelised ulatuma USA-sse, kuid lühiraadiusega raketid Kuubal tähendavad, et USA-l poleks mingit võimalust nende tulistamisest eelteate saamiseks.

Kuubale rakettide asetamine pole uus strateegiline samm. Juba 1962. aastal Nikita Hrustshov katsetas tuumalaengutega rakettide asetamist Kuubale, mis pidi esile kutsuma kokkupõrke kahe suurvõimu vahel.

Selleaegses N. Liidu ja USA vahel saavutatud kokkuleppes lubasid venelased mitte enam uusi rakette tuua Kuubale.

Kuid viimasel ajal on olnud tunnuseid, et Kremli poliitilised juhid on oma sõjaväeliste juhtide surve all ja peavad võtma rangema seisukoha ning hoiaku Reagani relvastuse suurendamise kavade vastu.

President Ronald Reagan lükkas tagasi Brezhnevi relvastuse vähendamise plaani kui propagandavõtte, märkides, et praeguse relvastuse suuruse „kinnikülmutamine" pole küllalt hea, see oleks N. Liidule kasulik, kuna sellega säiluks N. Liidu tuumarelvastuse ülekaal.

Belgia terasetöölised mässasid

BRÜSSEL — Belgia streikivad terasetöölised, kes protesteerisid töökohtade kaotamise pärast tööstustes, pidasid ägedaima lahingu politseiga, mis viimasel paarikümnel aastal on Belgias nähtud. Politsei teatel 180 inimest said vigastada, neist 14 tõsiselt, kui kuni 7500 streikijat tormasid läbi tänavate karjudes ja loopides telliskive, pudeleid ja paukpadruneid. Demonstratsioon oli alul mõeldud rahulikuna, aga mõned ei täitnud juhtide nõudeid ja hakkasid omapead tegutsema. Mässajad põletasid maju, rüüstasid ärisid ühes linna paremas äride rajoonis. Belgia töötus on praegu kõrgeim Euroopas, üle 12%.

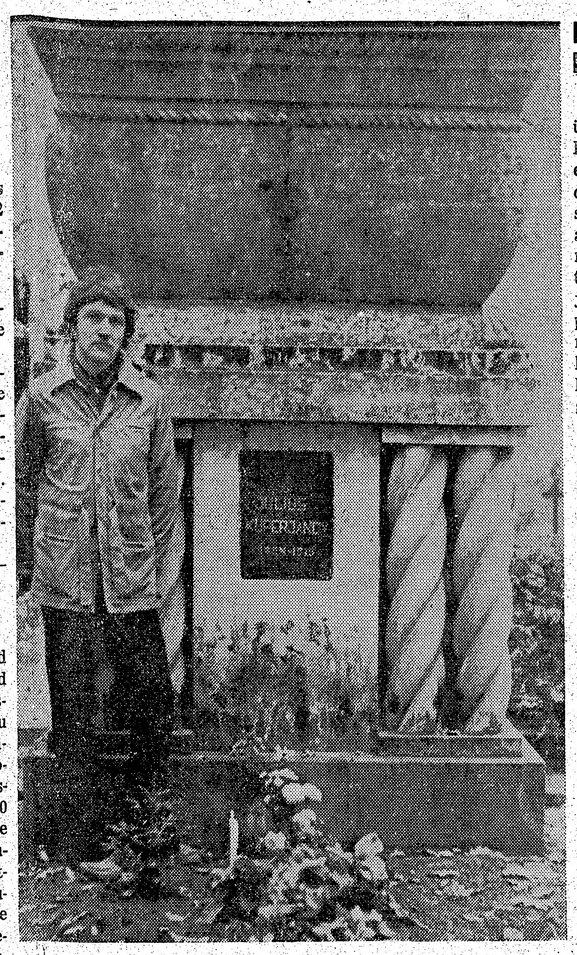

Kodumaal asetati Eesti Vabariigi aastapäeval, hoolimata tagakiusamisest, lilli ja põlevaid küünlaid Vabadussõja sangarite haudalele. Pildil Eesti vabadusvõitleja Tiit Madisson Julius Kuperjanovi haual. T. Madisson kannab praegu karistust Permi oblasti sunnitöölaagris.

Brezhnev võib olla haige

MOSKVA — Otsese televisiooniülekande ärajätmine hiljutisest N. Liidu ametiühingute kongressist on elustanud spekulatsiooni, et N. Liidu president Leonid Brezhnev on siiski haige. Televisioonis näidati ainult lühikatkend kongressi avamisest, kus Brezhnev seisis kõrvuti peaminister Nikolai Tihhonoviga ja Konstantin Tshernenkoga, keda peetakse Brezhnevi ametikoha pärijaks. Järgmisel päeval anti kõne helilindilt edasi, presidendi hääl oli küll tugev kuid sõnad polnud selged.

Katoliku preester arreteeriti politseiniku surmamise pärast

VARSSAV — Katoliku preester arreteeriti seoses ühe politseiniku tapmisega. Lisaks preestrile on arreteeritud veel neli meest, neist kaks tapmise pärast. Poola teadeteagentuur PAP ütles, et preester Sylwester Zych ruumidest leiti püstol, millega politseinikku oli tulistatud. Otseselt ei ole öeldud, et preester ise selle relvaga oleks tulistanud, kuid kõik viis olevat kuulunud ühte organiseeritud gruppi. Teiselt poolt märgitakse, et süü juhtimine katoliku preestrile, on soov kirikut mustata praeguse valitsuse poolt.

Lõuna-Aafrika sõjaväeüksus surmas haarangul 200 partisani

MARIENFLUSS BASE — Lõuna-Aafrika väeosa hävitas suurema Namibia partisanide posti üle piiri tehtud operatsiooniga eraldatud mägestiku piirkonnas Angoola kaguosas. Peamiselt mustadest koosnev eliitüksus surmas 201 South West Africa People's Organization (SWAPO) partisani üle 7-tunnilises lahingus, kaotades ise kolm. Rünnak oli esimene pärast möödunud aasta novembris tehtud rünnakuid.

Euroopa Ühisturumaad nõustuvad väiksemate sanktsioonidega

BRÜSSEL — Euroopa Ühisturu maade (EEC) valitsused on lõpuks nõustunud USA survele järelandmisega, vähendades N. Liidu importe 1% võrra aastas. See määr on palju väiksem kui alul ette oli pandud protestiks Poola sõjaseaduse kehtima paneku tõttu.

EEC komisjon tegi valiku kuni saja kaubaartikli hulgas, mille ära jäämisega N. Liidu import väheneks 3,5%, aga liikmete vastuseisu tõttu ei saadud seda määra jätta. Sanktsioonid tulevad veel heakskiitmisele käesoleva nädala alul ja hakkaksid kehtima käesoleva nädala kolmapäevast.

Lääne-Saksamaa panga Deutsche Bank esindaja ütles, et lääne pangad ei anna Poolale uusi hädavajalikke krediite, kui Poola ei saa mingisugust kokkulepet International Monetary Fund (IMF) organiga, millega Poola pidas läbirääkimisi just sõjaseaduse kehtima panekul möödunud aasta detsembris. Nüüd katsutakse läbirääkimistega uuesti alustada.

Kuigi on ebatõenäoline, et Poola praeguses olukorras saaks ühineda fondiga, võidakse siiski mingisugune stabilisatsiooni programm välja töötada, mis parandaks Poola võimalusi värske raha saamiseks.

Solidaarsuse juhtkonda ootab kohus

Huvi emigreerumise vastu suureneb

VARSSAV — Vangistatud Solidaarsuse juhte võib oodata kohus selles süüdistuses nagu uue poliitilise partei organiseerimise katses, teatas üks vanem ametikohal olija. Ja kui alul ainult mõned ametiühingu juhid võtsid vastu riigilt emigreerumise pakkumise, siis nüüd on arvukalt juba vabanenud ametiühingu liikmeid käinud lääneriikide saatkondades kuulamas emigreerumise ja viisa saamise võimalusi.

Seni pole Solidaarsuse juhtide asju uurimise alla võetud, kuigi nad tõenäoliselt kohtu alla antakse.

Samal ajal Poola keelustatud Solidaarsuse ametiühingu liikmed, kes on seni suutnud hoiduda vangistamisest,

kohtusid möödunud nädalal läbirääkimisteks ametivõimude ja ametiühingu juhtkonna vahel.

Allikaist, kust on varem saadud usaldatavaid teateid, ei antud üksikasju kohtumisest ega osavõtjaist, öeldes vaid, et need olid 107 iseseisva ametiühingu liiget, kes on veel vabaduses. Enamus Solidaarsuse juhtkonnast koos Lech Walesaga vangistati sõjaseaduse kehtima panekul.

Solidaarsuse ametiühingu juhi Lech Walesa abikaasa Danute ütles möödunud nädalal,

et ta ootab oma meest nende tütre ristseile Gdanskisse 21. märtsil.

Kohtuminister Sylwester Zawadzki ütles, et ta ei ole kuulnud, et Walesa oleks ise selleks soovi avaldanud.

Mõned vangistatud on saanud mõneks päevaks vabaks, et minna omaste matustele, aga ühtki soovi pole seni avaldatud ristseile minekuks.

Kohtuminister ütles, et interneeritute arv, mis oli 6700 esimesel sõjaseisukorra nädalal, on langenud 3953-le, keda hoitakse kinni 25 keskuses.

Rahvuslipp Riias vabadusmonumendile

Lätist saabunud teateil heiskasid kaheksa noort lätlast, nende seas ka naisi, Läti Vabariigi 63. aastapäeval, 18. novembril möödunud aastal, Riias veel allesjäänud Vabadussambale Läti rahvuslipu. Kohalesaabunud miilitsa poolt arreteeriti samas kaks noort aktivisti, ja viidi minema .Mis neist sai ja mis sai teistest kuuest, pole teada.

T. E. SEGAKOORI

LÕBUS LAUPÄEVAÕHTU

Eesti Maja suures saalis 3. apr. 1982, kell 19.00

Lõbusad ettekanded

Tantsuks mängib V. Gustavsoni orkester

Loterii ☆ *Baar*

Kohvi ja suupisted on pääsme hinna sisse arvestatud

Pääsmete ja laudade ettetellimiseks helistada pr. E. Novek, tel. 444-9224

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

Loeng valguspiltidega
kunstnik ABEL LEE

„Kunstilugu koopamaalidest impressionismini"

neljap., 1. apr. kell 7.30 õ.

Samal ajal on avatud
ABEL LEE näitus
„FANTAASIAD" ja „AKNAD"

★ ☆ ★

Prof. REIN TAAGEPERA
Kaliforniast

„Jüri Kukk on surnud vene vangis"
(uusi andmeid)

ülestõusmispühal, 11. apr. kell 3 p.l.

KOHVI!

KÕIK ON KUTSUTUD!

Toronto Eesti Baptisti kogudus
883 Broadview Ave.

SUUR-REEDEL, 9. APRILLIL KELL 4.00 p.l.

LUNASTAJA SEITSE SÕNA RISTIL — HELIDES

Osalevad: TEBK sega- ja noortekoor CHARLES KIPPERI juhatusel, ASTA KAUPS — alt, MARIKA KRABI-WILBIKS — sopran, HENRY PIIL — tenor, JAAN MEDRI — bariton.

Sissepääs tasuta

Toronto Eesti Seltsi Lasteaia

MOENÄITUS

pühap., 4. aprillil s.a. kell 2.30 p.l.
Toronto Eesti Maja suures saalis

Korraldaja — TIINA TRALLA
Teadustaja — LINDA KUKK

☆ *Kohvilaud* ☆

Pääsmed eelmüügil $4.00, kohapeal $5.00

EELTEADE

EESTI RAHVUSTEATER

Laupäeval, 17. aprillil kell 7 õhtul

Leaside Highschool'i auditooriumis
200 Hanna Road (Bayview ja Eglinton)

LÄBI TORMI

Kaarel Söödori näidend 4. pildis.

Eesti Invaliidetoetav Naisring Torontos

LOTERII

kohvilaud ja käsitööde müük

pühapäeval, 28. märtsil kell 12 päeval
Eesti Maja keskmises saalis

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $13.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.,
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Miks ei esitata fakte

Mida lähemale nihkuvad Salvadoris 28. märtsiks väljakuulutatud parlamendivalimised, seda desperaatsemaks muutuvad kommunistlike lööksalkade kallaletungid linnadele, küladele ja teistele asulatele. Punased üksused saadetakse asustatud aladele välkrünnakutele, kus nad ei atakeeri mitte ainult valitsusasutusi, vaid ka inimeste elamuid ja tööstusi, hoolimata selliste kallaletungidega kaasaskäivatest inimohvritest. Kui valitsusväed asuvad bandiitide väljalöömiseks rünnakule ja vastastikune tulevahetus nõuab tsiviilisikute hulgas inimohvreid, siis on punased alati nobedad süüdistama valitsusvägesid süütute inimeste mõrvamises ja suur osa Ühendriikide ja Kanada ajakirjandusest on valmis seda kommunistide propagandat puhtal kujul ära trükkima ja sellega Salvadori valitsust mustama.

Salvadori kommunistide propaganda on Põhja-Ameerikas erakordselt osavalt organiseeritud, mis laseb oletada, et sellega tegelevad professionaalsed selle ala eksperdid, kes eriti mõjuvalt suudavad helisema panna propagandakandle neid keeli, mis süüdistavad Salvadori praegust mõõdukat ja keskjoont ajavat valitsust inimõiguste rikkumises ja tõotavad „revolutsionääride" võimule pääsemisel rakendada sotsiaalseid reforme, mis võimaldavad õnneliku elu kõigile ühiskonna kihtidele. Kui kaugele see propagandalaviin on juba veerenud, selgub sellest tõsiasjast, et Toronto südalinnas on ühel tänaval üles löödud suur Salvadori punaste plakat, milles kutsutakse kanadalasi üles toetama sealset vastupanuliikumist.

Kommunistide propaganda edu siinsel kontinendil on raske seletada ja selle fenomeni tõelist tagapõhja otsida. Ilmselt on siin tegemist paljude teguritega, eriti aga osavalt suunatud propagandaga ülikoolides ja liberaalsetes ringkondades. Kommunistlikul propagandal on läänemaailmas alati olnud soodne ja viljakandev kõlapind, mida me nägime juba Hispaania kodusõja päevil, ehkki vähegi loogiliselt mõtlevale inimesele peaksid olema selged kommunistide poliitilise mängu reeglid pärast Teist maailmasõda toimunud sündmuste raamides, millede krooniks on praegune sõjaseisukord Poolas. Kesk-Ameerikas on kommunistide vallutamispoliitika klassikaliseks näiteks Nikaraagua ülevõtmine marksistide poolt, mis teostati teatavasti suure valede tulevärgi saatel, mis lubas Nikaraaguas revolutsioonilistе jõudude võimule tulekul maksma panna kõik inimõigused. Nende inimõiguste rakendamist ootab Nikaraagua rahvas juba aastaid ning demokraatlikud valimised on Nikaraaguas kaugemal kui kunagi varem.

On arusaamatu, miks läänemaailma poliitikud ja välispoliitiliste sündmuste kommentaatorid ei püühenda küllaldast tähelepanu nendele isikutele, kes seisavad praeguste Salvadori rahutuste ja demokraatliku loomuliku arenguprotsessi vaenlaste eesotsas. Üks neist meestest — Cajatano Carpio, keda peetakse punaste partisanide ja Salvadoris toimuvate terroriaktsioonide tähtsamaks juhiks, kerkis alles hiljuti esiplaanile, kui ta avaldas maailma liberaalsetele ringkondadele oma läkituse demokraatliku riigikorra kehtestamiseks Salvadoris, kus ruumi olevat kõigile elamiseks ja tegutsemiseks — nii suurtele ärimeestele kui ka väikepõllumeestele ja kaupmeestele. Sellised „läkitused" on alati mõeldud ja konstrueeritud läänemaailma osale intellektuaalidele ja ajakirjandusele mee moka peale määrimiseks, kuna need ringkonnad austavad ja armastavad alati kõike seda, mis on ilustatud „revolutsiooni" kaubamärgiga. Neile naiivsetele idealistidele tundub revolutsioon alati „progressiivsena" — kõrge ideaalina, mida tuleb toetada ja mille teostajaid tuleb austada.

Kui vaadelda aga Cajetano Carpio isikut ja tema tagapõhja lähemalt, siis haihtuvad kõik suured illusioonid ja kaunikõlalised lubadused. Carpio on Salvadoris tuntud kommunist, kes arreteeriti juba 1952. aastal, kuid kellel õnnestus vabaneda ja eksiili asuda. Ta viibis esialgu Mehhikos ja seejärele N. Liidus, kus ta sai tõenäoliselt põhjaliku ettevalmistuse revolutsiooniliseks tegevuseks. 1950-nendate aastate lõpul saabus ta tagasi Salvadori ning tõusis kohalikus kommunistlikus parteis peagi juhtivale kohale. Carpio ei leppinud siiski Salvadori kommunistliku partei tagasihoidliku poliitilise liiniga ning moodustas oma poliitiliste toetajatega erigrupi nimega Popular Forces of Liberation, kes hakkas rahvast terroriseerima küüditamistega, mõrvamistega, väljapressimistega ja endale raha muretsema pangaröövidega. Carpio mõrvameeskondede ohvriks langesid teiste hulgas ka Salvadori välisminister Mauricio Borgonovo, haridusminister ning üks shveitsi diplomaat. Nendest mõrvadest minnakse läänemaailmas praegu kahjuks vaikselt mööda.

On aeg, kus ameeriklased ja kanadalased peaksid teadma kõiki fakte Salvadori ja seal tegutsevate jõudude kohta, kuna see võimaldaks teha praeguses kriisiolukorras vajalikke otsuseid. Kui siinseid inimesi toita järjekindlalt ajalehtedes avaldatud artiklitega ja televisioonis edasiantud piltidega, mis kujutavad punaseid terroriste suurte idealistidena ja rahva poolt armastatud „vabastajatena", kes võitlevad tulelukuga püssidega Ühendriikidest Salvadori verejanulistele valitsusvägedele saadetud helikopterite ja moodsate relvade vastu, siis tehakse sellega tohutu rahvusvaheline kuritegu, mille täielikkudes tagajärgedes on teadlikud ainult Cajetano Carpio ning tema peremehed ja käsutajad Havannas ja Moskvas.

K.A.

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat „VABA EESTLAST" — sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

E.V. aupeakonsul I. Heinsoo ja EKN Eesti Vabariigi aastapäeva väliskülaliste vastuvõtul anti reale aktiivsele eestlasele EKN teenetemärgid. Pildil moment pärast teenetemärkide väljajagamist, EKN peasekretär E. Salurand vääristatute nimel kõnelemas, vasakult A. Kala, EKN esimees ja märkide üleandja L. Leivat, K. Jõgi, T. Metsala, Evelyn Koop, U. Kook, H. Ründva, E. Marten ja A. Sepa, nende ees E. Salurand. Paremal pildil Läänlaste Seltsi esimees R. Marley ja EKN esimene abiesimees H. Lupp

Foto: Vaba Eestlane

Meie emakeele ilu

„Inimene on emakeeles palju ausam ja otsekohesem"

Eesti Keele Aasta puhul on meil põhjust tuletada kõigepealt meelde keele, eriti emakeele tähtsust. Kuulakm, mis ütlevad selle kohta mõned silmapaistvad isikud.

Carl Robert Jakobson, ärkamisaja rahvuslikke juhte, lausub oma kõnes 1870. a.: „Keel on rahva kõige kallim pärandus. Keel on see, mis rahva rahvaks teeb; ta varjab endas lõpmata väge ja pühadust. Keel ja mõistus käivad käsikäes, sest keel on avalikuks saanud mõistus."

Kaarel Leetberg, praktiline keeleteadlane, küsib oma Eesti Kirjanduse Seltsis peetud kõnes 1910. a.: „Mispärast on emakeel armas", ja vastab:

„Emakeel on armas sellepärast, et meie teda paremini mõistame kui teisi keeli; tema ei tee meile raskusi, vaid me võime väljendada end selles just nõnda, kuidas me soovime:

temast paremat keelt ei oska me soovidagi."

Oma vaateid emakeele kohta esitab A. H. Tammsaare „Tõe ja õiguse" teises osas paari tegelase kaudu. Mauruse tütar Ramilda kirjutab Indrekule sanatooriumist Saksamaalt ja soovib, et Indrek vastaks talle eesti keeles, „sest ma olen tähele pannud, et inimene on emakeeles palju ausam ja otsekohesem kui ükskõik mis võõras. Sellepärast peavadki diplomaadid ikka võõraid keeli mõistma, muidu ei saa nad hästi valetada... Aga kus sa siis valetad keeles, milles oled kuulnud nii palju tõtt ja õrnust... See ongi põhjuseks, miks kirjanikud ja luuletajad tarvitavad ainult emakeelt..."

Mauruse kooli õpetaja Schulz, sakslane, ütleb Indrekule: „... inimene peab ikka emakeelt rääkima, ikka emakeelt, pidage meeles.

Armastage emakeelt, siis õpite armastama ka võõraid keeli; sest kuis armastada võõrast, kui ei armasta oma!

Ärkamisaja kui ka nn. järelärkamisaja luuletajate üheks lemmikteemaks oli emakeel. Nad kiitsid eesti keele kaunist, kuninglikku kõla ja selle võimet tungida südamesse. Kuulakem paari tüüpilist näidet. Luuletuse „Emakeelele" esimeses salmis laulab Karl August Hermann:

„Nagu kaunis heli kandle keelest,
nagu lõokese lõksuv hääl,
nagu laulud linnu lahkest meelest,
nagu kella kõlin aasa pääl. —
Süda sulab, mõnul mõlgub meel —
kõlad kõrvu, eesti emakeel."

Jaan Bergmanni luuletuses „Emakeel" on paatoslik kõlin mõnevõrra vaibunud. Toome sellest esimese ja kolmanda salmi.

Mu kallis eesti emakeel,
kuis kaunilt kõlad sa,
mu kallim ehe eluteel
ja armsam saatija.

— — —

Sa üksi südamesse mul
võid tulel tungida,
ükspäinis elu osaks sul
ja luule laulussa.

Luuletajate superlatiivne eesti keele kõla ülistus tõstatab küsimuse: kas meie keel on tõepoolest nii ilus? Sellega ühenduses tuleb kõigepealt meenutada, et keeleilu, nagu ilu üldse, on subjektiivne ja oleneb isikute maitsest ning kriteeriumidest, millele nad oma otsused rajavad. Näiteks Johannes Aavik tuli oma keeleuuendusliku tegevuse algul 1912. a. välja rünnakuga eesti keele ilu vastu. Ta rõhutas eesti keele kõlalist inetust, mis on tingitud eriti d ja t liigsest kordumisest mitmuse omastavas ja sellest tuletatud käändeis. Talle ei meeldinud ka häälikud s ja a, rõhk esimesel silbil, heliliste kaashäälikute (b, d, g, z, zh) puudumine jm. Selle kohta on kirjutanud ligemalt Valter Tauli „Tulimullas" (nr. 4, 1980).

Johannes Aavik on üldiselt tuntud kui vastu voolu ujuja. Tuletatagu meelde tema negatiivset hinnangut „Tõe ja õiguse" I. osale. Aaviku keeleilu kriteeriumid on tugevalt individualistlikud. Osalt on ta seisukohad mõjustatud tema prantsuse keele ja kultuuri imetlemisest (vrd. tema väljendit, et häälikus a on „midagi lamedat, laia, talupoeglikku").

Osalt on mõnede häälikute osutamine inetuiks võimaldanud tal eesti keele uuendamise vajadust teravamalt fookusse tuua.

Nii andis t, d taunimine eriti mitmuse omastavas talle võimaluse i-mitmuse tugevamaks eelistamiseks.

Vastupidiselt Aavikule kaldume meie õigust andma luuletajaile, kes eesti keele ilu kiidavad. Üks keele kauniduse kriteeriume on selle vokaalsus, s.o. täishäälikute rohkus võrreldes kaashäälikutega. Meie emakeel kuulub kõige vokaaliküllasemate keelte hulka, kuna selles on 100 täishäälikut 117 kaashäälikku kohta. Täishäälikute rohkus annab, nagu Andrus Saareste rõhutab, keelele heliseva, maheda, sulava ja niiöelda naiseliku värvingu („kaunis emakeel", 1952). Eesti keele vastand-tüüpi esindavad näiteks inglise, vene, rootsi, saksa ja eriti tshehhi keel, milledes kaashäälikud on rõhuvas ülekaalus. Kaashäälikute domineerimine loob kuuldeliselt karge, karmi, kõva ja meheliku mulje.

Oleme kuulnud palju-heietatud lugu rahvusvahelisest keeltevõistlusest, milles eesti keel tulnud itaalia järel teisele kohale. On võimalik, et see on lihtsalt väljamõeldis või — Aaviku järgi — anekdoot.

Ent selle müstiilise võistluse tulemus ei saa olla juhuslik. Itaalia keel on veelgi vokaalirikkam kui meie emakeel (100 täishäälikut 108 kaashääliku kohta).

Näib, et kuuldeline mulje keele kõlakaunidusest oleneb oluliselt selle täishäälikute rikkusest.

Eesti keel ei kuulu muusikalise rõhuga keelte hulka, nagu seda näiteks rootsi keel, milles helikõrguste liikumine annab kõnele laulva rütmi. Seda korvab aga teatud määral eesti keele pikkusastmete ehk väldete mitmekesisus, mille poolest eesti keelel pole ühtegi võistlejat.

Oleme kuulnud sageli kiidusõnu välismaalastelt meie keele kohta. Hiljuti lugesime „Eesti Päevalehest" (nr. 1, 1981) ühest prantslannast, kes tütarlapsena oli UNRRA-s töötades puutunud kokku eestlastega ja kuulnud eesti keelt. Tema otsus oli:

„Midagi nii ilusat kui eesti keel pole ma veel kuulnud — see on nagu kellukeste kõlin."

Prantslanna sõnad otsegu kordaksid K. A. Hermanni värsirida: „... nagu kella kõlin aasa pääl."

Meie emakeel on olnud see vahend, millega on loodud meie võratu rahvaluule, sel ajal kui meil muud kirjandust ei olnud. Ja kui meie ilukirjandus oli tekkimisel, siis Kristjan Jaak Peterson, meie esimene luuletaja, aimas nägemuslikult, et eesti keel on suuteline lennutama luule-pegasuse taevani:

Kas siis selle maa keel
laulutules ei või
taevani tõusta üles;
igavikku endale otsida?

Felix Oinas

EELK Adelaide koguduse tegevusest

Veebruaris toimus EELK Adelaide koguduse täiskogu koosolek. Õp. J. Aarik esitas koguduse möödunud aasta tegevusaruande, öeldes et kogudus on töötanud nende võimalustega, mis olemas. Kogudust teenis J. Aarik igal pühapäeval ja pühadel peetud jumalateenistustel. Jumalateenistustel on esinenud muusikalises osas tenor Lembit Härm, sopran Meta Pruul ja sopran Ruth Auväärt ja Adelaide E. Segakoor „Ilo". Kokku peeti aasta jooksul jumalateenistusi 45, piiblitunde 38, ristiti 5, leeritati 11, laulatati 1 paar ja maeti 8 isikut. Koguduses oli aasta lõpul 400 leeritatud liiget ja 70 last. Õpetaja külastas haiglaid ja kodusid, sõites neis ülesannetes üle 10.000 kilomeetri.

Koguduse rahaline aruanne oli tasakaalus 19.975.71 dollariga, millest aastased sissetulekud olid $13.968.83 ja kulud $13.964.49. 1982. a. eelarve arutlemisel leiti, et koguduse majandamisel tuleb mõtelda teatud muudatustele, sest liikmeskonnas pensioniealiste hulk suureneb ja töötajate arv väheneb. Selletõttu peeti soovitavaks, et pensioniealised, kellel on kõrvaltulusid, püüaksid suurema panusega toetada. Ka palutakse vabatahtlikke toetusi ja annetusi suurendada. Liikmemaksuks otsustati töötavail naistel ja meestel $42 aastas, pensionäridel ja töötuil $21, õpilased nende võimaluste piirides. Eelarve tehti tasakaalus $15.069.00 suuruses.

Valimistel valiti tagasi endisest juhatusest A. Hansson, R. Ollino, L. Tammepuu, E. Aarik, K. Koger, E. Pello ja L. Helm.

Kommentaarid

Ameerika Ühendriikide Kesk Luureagentuuri (CIA) direktor William J. Casey andis ajakirjale U.S. News and World Report jutuajamise, milles ta erakordse avameelsusega kirjeldas seda ohtu, mis ähvardab praegu Kremlist juhitud kommunistliku ekspansiooni näol Kesk-Ameerikat. Direktor Casey juhtis eriti tähelepanu sõjajõudude ülesehitamisele Nikaraaguas ning tõi ette arvusid, mis peaksid iga illusioonide uimas hõljuva ameeriklase ja kanadalase oma unelmatest üles äratama.

Kommunistidele annab hea võimaluse Kesk-Ameerikas tegevuse alustamiseks sealne majanduslik olukord ja sotsiaalsed probleemid, mida marksistlikud agendid ja agitaatorid osavalt oma huvides ära kasutavad tähendas dir. Casey. Kui vastav baas toetajate näol on loodud, siis hakatakse seda varustama instruktorite ja relvadega. Terroristid kontsentreerivad oma tegevuse eeskätt riigi majanduslike aluste õõnestamiseks — asutuste, sildade, tööstuste ja liiklusvahendite purustamisega ja hävitamisega. Ning sedamööda kuidas terroristide aktsioonid õnnestuvad, kasvab ka rahva hulgas neile antud toetus ja poolehoid.

Moskva on Kuuba agaral kaastegevusel valinud Kesk-Ameerika vallutamiseks ja bolsheviseerimiseks endale baasiks Nikaraagua, kus marksistid Ühendriikide president Carteri passiivsuse tõttu võimu täielikult enda kätte haarasid. Nikaraagua pealinn Managua on kujunenud tsentrumiks, kust juhitakse praegust Salvadori „revolutsiooni" ja kust õhutatakse ja organiseeritakse mässuliikumisi Guatemaalas ja teistes Kesk-Ameerika riikides. Kuuba instruktorite arv Nikaraaguas ulatub 6000-le isikule, neist umbes 1000 on rakendatud kooliõpetajaina ja administraatoreina ning ülejäänud sõjaväeliste instruktoritena. Kuid peale kuubalaste on seal erialalisi eksperte ja nõuandjaid N. Liidust, Bulgaariast, Ida-Saksamaalt ja Põhja-Koreast. Rakendatud tööjaotuse alusel tegelevad sakslased julgeoleku küsimustega, kuubalased juhivad üldist strateegiat ning venelaste hooleks on antud väljaõppe andmine raskerelvade alal. Selle suure organiseerimistöö tulemusena on Nikaraagua armee kasvanud 50.000 mehele ja tõenäoliselt saab Nikaraagua peatselt ka MIG-23 võitluslennukeid, kuna Nikaraagua lennuväljadel on käimas kibe töö lennuradade pikendamiseks.

Mida peaksid Ameerika Ühendriigid tegema olukorra päästmiseks antud olukorras? Direktor Casey ei oska sellele otsest vastust anda. Ta ütleb, et Kesk-Ameerika riikide abistamine on väga raske küsimus, kus mängu tulevad kaugeleulatuvad poliitilised, diplomaatilised ja sõjalised otsused. Kuid nende tegemiseks peab Ühendriikide rahvas tekkinud probleemidest aru saama ja valitsusele oma toetuse andma.

Caseyl on muidugi õigus — ainuke küsimus seisab selles, kuidas hakkab ameerika rahvas nendest ähvardavatest ohtudest aru saama ja tegelikku olukorda taipama kui paljud mõjuvõimsad ajalehed teevad oma veergudel pidevalt kommunistidele propagandat ja atakeerivad tigeda järjekindlusega võimul olevaid valitsusi.

★

Elanike piitsutamiseks suuremate tööaavutustele mõeldakse Kremlis lakkamatult välja uusi võtteid, mis läänemaailmast vaadatuna tunduvad vaimuvaestena ja isegi pentsikutena. Kuna oktoobrirevolutsioon ja partei kongressid on propagandavõtetena suurest kasutamisest võrdlemisi luitunud ja kulunud, siis on nüüd võetud kasutamisele uus trikk rahvale surve avaldamiseks ja lisatöödele sundimiseks. Selleks uueks peibutusvahendiks on Nõukogude Liidu loomise 60. aastapäev, mille tähistamine toimub eelolevas detsembris.

Mida nõutakse eestlastelt selle „suure isamaalise sündmuse" tähistamiseks? Üsna palju, nagu selgub partei häälekandjas „Rahva Hääles" toodud andmetest. Välisriikides elavatele eestlastele pildi

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

20. ja 21. märtsil
dr. H. Tari, tel. 922-3824

27. ja 28. märtsil
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Nooremad klassid T.E.S. Lasteaia Eesti Vabariigi sünnipäeva paraadil Eesti lippe lehvitamas.
Foto: Vaba Eestlane

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

andmiseks kodumaal elavate eestlaste raskustest võõra surverezhiimi all toome kommunistliku partei poolt rakendatud uute „sotsialistlike kohustuste“ kohta mõningaid näiteid 4. veebr. 1982 ilmunud „Rahva Hääle“ järele.

Nii kirjutatakse näiteks, et tootmiskoondis „Norma“ 1. tshehhi kollektiiv on võtnud endale palju muude ülesannete hulgas järgmised kohustused:

Saama ratsonaliseerimisettepanekute juurutamisest majanduslikku efekti vähemalt 80.000 rubla.

Hoidma kokku normatiividega võrreldes kolm tonni plastmassi, 300.000 kilovatttundi elektrienergiat ja ühe tingtonni kütust.

Organiseerima kvalifikatsiooni tõstmise kursused ning õpetama välja 40 uut töötajat.

S. M. Kirovi nimelise näidiskalurikolhoosi eksperimentaalse laevaremondibaasi kollektiiv kohustub muu hulgas:

Täitma üheteistkümnenda viisaastaku kahe tootmisplaani 15. detsembriks ning andma üleplaanilist toodangut 300.000 rubla eest.

Majandi iga liige peab tegema ühiskondlikus korras vähemalt 24 tundi heakorrastustöid.

Tallinna Autobussipargi VIII kolonni 86. brigaadi autojuhtide kollektiiv kohustub, muude ettekirjutuste hulgas:

Täitma üheteistkümnenda viisaastaku kahe aasta plaani reisijateveo osas Suure Oktoobri 65. aastapäevaks.

Säästma kümme tonni diislikütust.

Tagama autobusside regulaarse liiniliikluse.

Harju rajooni Ranna sovhoosi Vääna suurfarmi kollektiiv kohustub muu seas:

Tootma 2808 tonni piima ja saama lehma kohta keskmiselt 4680 kilogrammi piima aastas.

Kulutama ühe tsentneri piima tootmiseks mitte rohkem kui 98 söötühikut.

Need korraldused töölistele-teenistujatele näitavad kuidas organiseeritakse okupeeritud Eestis kommunistliku korra ajal majanduselu ja kuidas seal rahvast kummaliste võtetega tööle sunnitakse. Need käsud ja korraldused paljastavad ühtlasi ka kommunistliku majandussüsteemi suuremad nõrkused ja selgitavad, miks vene kommunistid on oma majanduselu organiseerimisega sattunud täielikult umbtänavasse, kus nad seni jalul on püsinud ainult lääneriikide abi ja toetusega.

Kommunistlikud plaanitegijad, kes kirjutavad töölistele ettenähtud normid ja korraldused ette laest võetud arvude põhjal, ei arvesta ilmselt tegeliku eluga ja mitmesuguste ettenägematute probleemidega, mida ei saa lahendada kõrgemalt poolt ettenähtud käskude ja korralduste raamides, vaid üksikisiku initsiatiiviga, ratsionaalse mõtlemisega ja antud olukordade arvesse võtmisega. Need on aga kõik sellised tegurid, millede vastu diktaatorlik kommunistlik süsteem kõigi vahenditega võitleb. Poliitbüroo liikmed tahavad kõiki eluavaldusi ja iga inimese tegevust viimase võimaluseni kontrollida ja nagu selgub eeltoodud korraldustest, peavad bussijuhid isegi bussidel reisijate arvu plaani täitma enne tähtaega. Kust bussijuht veel reisijaid võtab, on tema asi. Selline eluvõõra süsteemi juures ei ole ime, et kommunistlik majandussüsteem viib riigid ja rahvad pankrotti.

AMI

Näitleja ja lavastaja näidendi autoriks

Kaarel Söödor vestleb oma kunagisist kirjutatud näidendeist ja dramatiseeringuist

„Kui hakkasin tükki kirjutama, ei teadnud ühtki rida mis tulemas, aga asi läks edasi,“ ütles meie tuntud näitleja ja lavastaja ning äsja avalikkuse ette tulnud näitekirjanik Kaarel Söödor ning lisas, et hakkas 37 aastat tagasi Saksamaal olles näidendit kirjutama kui näidendeist oli puudus. Näidend „Läbi tormi“ tuleb 17. aprillil Torontos Eesti Rahvusteatri poolt lavastusele.

K. Söödor kirjeldab selleaegset olukorda sõjajärgsel Saksamaal. Elav teatritegevus pagulaslaagreis nõudis lavateoseid. Ta dramatiseeris esialgul Lydai Koidula „Ojamölder ja tema minia“, mis oli esimeseks Eesti Rahvusteatri etenduseks Saksamaal ja kus oli kuni 60% Söödorit.

Kuid oli vaja uusi lavateoseid. Siis ta võttis kätte ja kirjutas näidendi „Läbi tormi“, jagas osadki kätte ja pidi alustama harjutustega,

aga satuti tehniliste probleemide ette, kuna torm ei mahtunud väiksele lavale.

Nüüdsel lavastusel on see pilt ära jäetud ja esialgne viiepildine näidend saanud neljapildiliseks.

Jagatud osades 37 aastat tagasi pidid mängima tuletorniülema mereväekapteni osas Arvo Vabamäe, tema noort naist Lydia Vohu, noort madrust Ilmar Tammetit K. Söödor ise, sest „37 aastat tagasi ma olin alles noor mees“. Teisi väiksemais osis olijaid enam ei meenugi.

18. oktoobril 1946 pidi olema proovide algus, kuid siis autor tundis vilunud lavaloojana, et näidendis oli väga palju konstrueeritut, mis jättis mulje, et autoril ei olnud süzhee nii tuttav kui pidanuks olema ja armastuse kolmnurk liiga tavaline.

Selletõttu enesekriitika pidur pani kogu lavastuse eeltööd seisma,

kuni nüüd Lydia Vohu selle uuesti käsile võttis ja autor on seda kohendanud, muutnud ning ühe osalise kaalukamaks tegemiseks ka täiendanud.

Nüüd on neljapildiline näidend „Läbi tormi“. Selle tegevus toimub ühel Eesti saarel, kus on tuletorniülemaks endine kahurpaadi „Kalevi“ komandör mereväekapten Toomas Konga, keda mängib Ernst Vähi. Tema noore abikaasa Linda osa Oudi Kalm, päästepaadi motorist on Ernst Kastein, koristajanaine tuletornis Leida Järvi ja päästepaadi meeskonna madrused Ilmar Tammet, Troost ja Ustav, keda mängivad Harri Mürk, Alan Teder ja Tõnu Naelapea. Teos on armulugu tormise mere taustal, kus noor naine tunneb end üksikuna vanema abikaasa kõrval ja armub 26-aastasesse üliõpilasest madrusesse. Tagasihoidlik noormees satub agressiivse naise ohvriks, kuni tormiilm lõpliku lahenduse toob.

K. Söödor jõuab oma selgitustega kunagise teatritöö juurde ja elustuvad jälle Viljandis veedetud tööroh ked teatripäevad.

Seal valmis ka ta esimene dramatiseering, milleks oli August Mälgu „Õitsev meri“, mis seal ka lavastati.

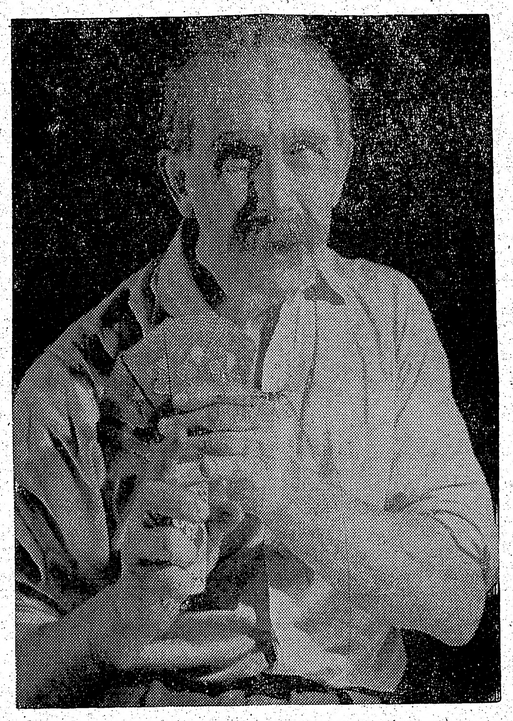

K. Söödor ühes näidendiosas

Viljandist viis tee Riigi Ringhäälingusse kuuldemängude toimetusse Felix Moori abiliseks.

Tallinnas olles esines ta Tööliste-teatris külalisena leedu näitekirjaniku teoses „Noor mets“. Pärast külalisena esinemist pani Priit Põldroos talle käe õlale ja küsis: „Kas tahate meile tulla?“ Söödor oli vastanud: „See pole oma teha, seda tuleb rääkida Riigi Ringhäälingu direktoriga“. Hiljem, kui ta siiski asus samasse teatrisse, lavastas ta seal K. Heinz Martini ümbertöötluse vanast klassikast „Hannibal“.

Dramatiseerijana mäletavad teda ka Toronto eestlased K. Söödori 60. sünnijuubeliks esitatud dramatiseeringust „Taamal laulavad metsad“ nime all „Dag Björndal“.

Nii pole lavateose loomine olnud talle võõras, näitlejana ja eriti lavastajana tunneb ta selle tingimusi paremini kui autorid tavaliselt teevad. Selletõttu asus ta 37 aastat tagasi lavateose loomisele täielike eelteadmistega, et täita vajadust eesti lavaloomingu rikastamiseks.

Ta ütleb nüüd, et ta ei tea, mis ta näidendi kirjutamisele asudes mõtles, kuid oli tekkinud niisugune kombineerimise tahe,

istus ja mõtles, pani pliiatsi paberile, sest pliiats tuleb paberile panna ja liikuma lasta — nii tekivadki lavateosed, kirjeldab K. Söödor oma kogemusi lavakirjanikuna.

Meie teatrite tegevus on nii haruharvaks jäänud, et neid oodatakse kui kallist kinki. Eesti Rahvusteatri uus lavastus on oodatud ja ülima uudishimuga läheme K. Söödori lavakirjaniku esimesele, aga kaua teoksil olnud näidendi etendusele.

Ermi Soomet
TULUMAKSULEHTEDE
täitmine alates 3. märtsist
Kokkuleppeks helistada
247-3150

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN
VIHMAVEEREENNID JA TORUD
ALUMIINIUM AKNAD JA UKSED
RÄÄSTAALUSED JA PAIKESE VARJUD
20 AASTA GARANTII
LÄTI ETTEVÕTE
Century Aluminum Installers
2226 Dundas St. W. Toronto, Ont. M6R 1X3
Telefon 534-2864
Omanik ARTURS MIME
Võtke ühendust firma omanikuga. — Ei mingit vahemeest.

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa, mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: **674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2005,** kell 3—5 p.l.

HELLARRA SERVICES
2001 Danforth Ave. Toronto Ont. M5C 1J7 694-6241
Hüpoteeklaenud
raamatupidamine
ja tulumaks
HELLE RANNIK
endine
keskvalitsuse
tulumaksurevident

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.— + $39.—	$44.—
poolaastas	$26.— + $19.50	$22.—
veerandaastas	$14.— + $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50
Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE“ ja USA aadressidele „ZIP CODE“
Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. **(Raha saata ainult tähtkirjas).**

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

Nr. 22

mmentaarid

erika Ühendriikide Kesk gentuuri (CIA) direktor n J. Casey andis ajakirjale News and World Report juise, milles ta erakordse avasega kirjeldas seda ohtu, vardab praegu Kremlist jukommunistliku ekspansiooni Kesk-Ameerikat. Direktor juhtis eriti tähelepanu sõjae ülesehitamisele Nikaraaning tõi ette arvusid, mis iga illusioonide uimas hõlameeriklase ja kanadalase elmatest üles äratama.

munistidele annab hea võiKesk-Ameerikas tegevuse iseks sealne majanduslik ja sotsiaalsed probleemid, marksistlikud agendid ja orid osavalt oma huvides sutavad tähendas dir. Cai vastav baas toetajate näol dud, siis hakatakse seda vaa instruktorite ja relvadega. istid kontsentreerivad oma se eeskätt riigi majanduslike õõnestamiseks — asutuste, tööstuste ja liiklusvahenurustamisega ja hävitamiseng sedamööda kuidas terroaktsioonid õnnestuvad, kasa rahva hulgas neile antud ja poolehoid.

kva on Kuuba agaral kaassel vainud Kesk-Ameerika miseks ja boisheviseerimiendale baasiks Nikaraagua, arksistid Ühendriikide presiarteri passiivsuse tõttu võielikult enda kätte haarasid. agua pealinn Managua on nud tsentrumiks, kust juhipraegust Salvadori „revolut- ja kust õhutatakse ja orgatakse mässuliikumisi Guates ja teistes Kesk-Ameerika s. Kuuba instruktorite arv aaguas ulatub 6000-le isikuist umbes 4000 on rakendapoliõpetajaina ja administraa ning ülejäänud sõjaväeliste ktoritena. Kuid peale kuubaon seal erialalisi eksperte ja djaid N. Liidust, Bulgaaida-Saksamaalt ja Põhja-KoRakendatud tööjaotuse alugelevad sakslased julgeoleku ustega, kuubalased juhivad strateegiat ning venelaste s on antud väljaõppe andmiskerelvade alal. Selle suure seerimistöö tulemusena on agua armee kasvanud mehele ja tõenäoliselt saab agua peatselt ka MIG-23 lennukeid, kuna Nikaraagua väljadel on käimas kibe töö radade pikendamiseks.

a peaksid Ameerika Ühendriiegema olukorra päästmiseks olukorras? Direktor Casey ei sellele otsest vastust anda. Ta et Kesk-Ameerika riikide mine on väga raske küsimus, mängu tulevad kaugeleulatupoliitilised, diplomaatilised ja sed otsused. Kuid nende teeks peab Ühendriikide rahtekkinud probleemidest aru a ja valitsusele oma toetuse a.

seyl on muidugi õigus — aiküsimus seisab selles, kuidas ab ameerika rahvas nendest rdavatest ohtudest aru saama gelikku olukorda taipama kui d mõjuvõimsad ajalehed teeoma veergudel pidevalt komstidele propagandat ja atavad tigeda järjekindlusega võiolevaid valitsusi.

★

anike piitsutamiseks suuremaatöösaavutustele mõeldakse alis lakkamatult välja uusi id, mis läänemaailmast vaadatunduvad vaimuvaestena ja pentsikutena. Kuna oktoobriutsioon ja partei kongressid ropagandavõtetena suurest kamisest võrdlemisi luitunud ja nud, siis on nüüd võetud kamisele uus trikk rahvale surve amiseks ja lisatöödele sundiks. Selleks uueks peibutusvaliks on Nõukogude Liidu loo- 60. aastapäev, mille tähisne toimub eelolevas detsemb-

.....

ida nõutakse eestlastelt selle re isamaalise sündmuse“ tämiseks? Üsna palju, nagu selpartei häälekandjas „Rahva les“ toodud andmetest. Välisdes elavatele eestlastele pildi

(Järg lk. 3)

LAHKUS MEIE KALLIS EMA, VANAEMA,
VANA-VANAEMA JA ÄMM

LIINE KELDER

Sündinud 25. jaanuaril 1880 Koerus
Surnud 12. märtsil 1982 Ilumäel

Mälestavad sügavas leinas

Tähtede taga kord koidab Sul taevas,
ootus ja lootus seal täide Sul läeb!

poeg PAUL abikaasaga Torontos
tütar IDA laste ja lastelastega Kodu-Eestis

PIKA RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS IGAVESEKS MINU ARMAS ABIKAASA

ELLINOR A. KAHRO

Sündinud 31. jaanuaril 1907
Surnud 17. märtsil 1982 London, Ont.

Sügavas leinas

LEONHARD

ARMAST ÕEPOEGA, RISTILAST JA TÄDIPOEGA

LARRY DAVID KUMM'i

sündinud 26. juunil 1956 Hamiltonis
surnud 8. märtsil 1982 Niagara Fallsis

mälestavad kurbuses

MEERI, VALDEKO ja PAUL
KARIN, HARRY ja JULIA

ARMAST TÄDI JA VENNANAIST

ELLINOR KAHRO't

sündinud 31. jaanuaril 1907
surnud 17. märtsil 1982

mälestavad kurbuses

Puhka rahus kallis tädi!

ASTA ja JÜRI KAIGAS
TIINA KAIGAS-POWLES perekonnaga

KARL KIMMEL'it

mälestavad leinas Vancouveri sõbrad

ERNA LAANEMÄE
MART LAANEMÄE
MARIE MILLER
ANNE ja VÄINO VEEMEES

Kallist koolivenda

EVALD UUSTALU

mälestab

WESTHOLMLASTE KOONDIS

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Kallist koolivenda, skautvenda ning kaasteenistujat ja kaassportlast (Stokholmi päevilt)

EFKA't

mälestab

PIILU

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

auruga „steamcleaning"

HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aastz teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Armast

EVALD UUSTALU

mälestavad sügavas leinas

EVI ja KRISTI ALLIK

Avaldame kaastunnet PAUL'ile abikaasaga, tema ema

LIINE KELDER'i

surma puhul

ELLA JUKK
perekond KIRSIPUU
perekond PIKK
ENE ja ARNO RANNALA

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstikäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Konservatiivide parlamendiliige Gossitt suri

BROCKVILLE — Kanada keskparlamendi liige konservatiiv Tom Gossitt, 55-aastane, suri südameataki tõttu oma valimispiirkonnas toimuval poliitilisel miitingul. Gossitt tuli just miitingule koos oma abikaasa Jenniferiga, kui ta kokku varises ja hiljem Brockville haiglas surnuks tunnistati. Tal on varem olnud kaks kergemat südameatakki, aga tundis end viimasel ajal hästi. Ta oli varem liberaal, aga vahetas parteid, kuna Trudeau oli olnud liiga „võimuahne".

Suri E. V. Londoni saatkonna majahoidja

Londonis suri veebruari lõpul kauaaegne E.V. saatkonna maja majahoidja Robert Ilves. Kadunu oli tuntud äärmiselt kohusetruu töötajana, kelle hoolitsemisel on majas välditud mõnigi remont. Ta oli üle 80 a. vana.

R. Ilves kannatas juba mõnda aega südamehaiguse all, mis teda oli sundinud mõned korrad kasutama haigla abi. Ka viimsele teekonnale astumise põhjustas südameatakk.

Evald Uustalu mälestuseks

Evald Uustalu sündis 19. jaanuaril 1912 ja kustus 10. märtsil 1982. Vaevalt paari kuu eest tähistasime ta 70-ndat sünnipäeva. Vääramatu paratamatusega on päral päev viimsete mälestusridade kirjapanekuks.

Evald Uustalu kasvas ja kujunes Eesti Vabariigi vabades oludes. See oli midagi hoopis muud kui võõra riigi, okupatsiooni või pagulaskeskkonnas üleskasvanute miljöö. Ta intellektuaalse isiksuse kujunemisfaasis jäi kõik pealesunnitult võõras elimineerituks.

Oma seitsmekümnest elatud aastast olid ligi esimesed kolmkümmend pigemini kasvu- ja kooliaastad kui tegudeaastad. Järgnenud neljakümnest said pagulusaastad. Pagulasaastate kestel andis kadunu oma parima.

Lahkunu kasvu- ja kujunemisaastaid mõjutanud tegurite reas väärib kõigepealt esiletõstmist J. Westholmi gümnaasium, millise tolleaegsesse õpetajaskonda kuulus väljapaistva intellektuaalse kapatsiteediga pedagooge. Koolile seltsis koolinoorte skaudiliikumine ja osavõtt NMKÜ tegevusaladest. Teiseks — Tartu Ülikooli Filosoofiateaduskond oma eestiliste teadusalade ja vaimsusega ning tõsiteaduslikult disponeeritud õppejõududega. Kolmandaks — EÜS Põhjala ja riigi välisteenistuses prevaleerivat mõju avaldanud veteranid: A. Piip, J. Seljamaa, H. Laretei, N. Kaasik jt.

Nähtavasti viis samast akadeemilisest miljööst pärinev huvi noore ajaloolase Välisministeeriumi teenistusse. Pealetulnud okupatsioonide ajal järgnesid sellele põgusalt leivateenistuse paigad ega saanud see kesta.

Nagu öeldud, oma elutöö kaalukama panuse on Evald Uustalu andnud paguluses: sõdurina, ajaloolasena, publitsistina ja rahvuslike organisatsioonide juhtiva aktivistina.

Paguluses sai E. Uustalust kõigepealt vabatahtlik sõdur Soome armees. Algul allohvitser Vallila pataljonis ja hiljem, pärast ohvitseridekooli lõpetamist, lipnik JR 200-ndas.

Soomest jatkus pagulastee Rootsi, kus teenis igapäevast leiba arhivaarina kuni pensioni väljateenimiseni. Oma igapäevase töö kõrval on kadunu ajaloolasena avaldanud imesteldavat viljakust. Juba 1949-ndal aastal ilmus Londonis E. Uustalu „The History of Estonian People". See on jäänud senini põhiliseks teoseks Eesti ajaloo kohta inglise keeles. Teiseks väljapaistvaks ülevaateteoseks sai eestikeelne „Eesti Vabariik 1918—40" (1968), milline, vaatamata oma ajalise perspektiivi piiratusele, sai jagamatu tunnustuse osaliseks, ja kolmandaks, koos R. Mooraga koostanud — eesti vabatahtlike rügemendi ajalugu Soomes „Soomepoisid" (1973). Viimase koostamine ajaloolase koolitusega autorile ei olnud just kergeks ülesandeks kõrvaltmõjutamisele sihitud ürituste tõttu. Viimne, enne lahkumist trükis avaldatud biograafiline „Tagurpidi sõudes" on nagu kokkuvõte elutee erifaasidest ning jumalagajätt.

Publitsistlikust tegevusest mainigem ajaleht Teataja ja koguteoste „Aspects of Estonian Culture" (1961), „Eesti skautlus 50. a." (1961) ja „Humanitas" (1965) toimetamist ning arvukate välispoliitilise ja päeva- ning kultuuriprobleeme käsitleva sisuga artiklite avaldamist.

Pagulasorganisatsioonide tegevusest osavõtu puhul Rootsis tuleb esile tõsta tema kaastöö Eesti Rahvusnõukogus, kus ta viimati oli peasekretäriks. Varem tegutses ta Eesti Rahvusfondis selle omaaegse kirjandustoimkonna juhatajana, Balti Humanistlikus Ühingus esimehena ja 1975—80 selle palgalise sekretärina. Peale muu on ta juhtinud Eesti Demokraatliku Uniooni väliskontaktide ala ja olnud EÜS Põhjala Rootsi Koondise mitmekordseks esimeheks.

Alates 1. juunist 1981 kutsuti E. Uustalu Eesti Vabariigi konsuli ametikohale New York'is. Tervislikel põhjendeil pidi ta sellest loobuma ja mõni kuu hiljem pöörduma tagasi Rootsi ravile.

Ladusaloomulist ja koostöötahtelist, siirast ja vaimurikast Evald Uustalu ei ole enam. Nüüdsest alates võime kadunust mõelda ja kõnelda vaid kõndides mälestuste maid ja teid. Ei ole kahtlust, et kõik, kes kadunuga tema elupäevil sattusid lähestikku, teda mäletavad kui idealistliku maailmavaatega ja väljapaistvate vaimsete annetega väsimatut võitlejat nii kirjas kui kõnes. Kadunu optimistlikuks veendeks oli, et ka rahvastevahelises elus pääseb lõpuks kehtima tõde ja õiglus ning et saabub aeg, kus eesti rahvas elab taas vabana võõrast ikkest.

Evald Uustaluga koosvõidelnud Kanadas asuvail soomepoistel on eriline põhjus kadunut mälestada kui soomepoiste kroonika kirjapanijat.

Armas aseveli, puhka rahus!

kk

Väiksemaid REMONTTÖID

majade juures:
elekter, torud, puutööd jne.

Helistage — J. MEIUSI 225-3283

E. V. aastapäev Stokholmis

„Võitleme kristluse, õigluse, vabaduse ja aususe poolel"

Eesti Vabariigi 64. aastapäeva pühitsesid Stokholmi eestlased ja nende külalised traditsiooniliselt Kontsertmaja suures saalis. Kontsertaktuse, mis tänavu toimus pühapäeval, 21. veebruaril, korraldas Eesti Rahvusfond koostöös teiste eesti organisatsioonidega.

Skautlike noorte poolt toodi suure eesti vapi ja lilledega ehitud lavale eesti ja rootsi lipud. Aktuse avasõna ütles Eesti Üliõpilaskonna esindaja Aino Lepik. Eriliselt tervitati kohalviibivaid Vabadusristi kavalere. Vaikse leinaseisakuga mälestati Eesti Vabadussõjas ja 2. maailmasõjas Eesti vabaduse eest langenuid. Kõneleja rõhutas pagulas-eestlaste poliitilise ja kultuurilise tegevuse ning mittevaikimise tähtsust. Ta tsiteeris Gustav Suitsu: Me seisame kahe riigi väraval: see üks on pimedus ja teine valgus. A. Lepik lõpetas sõnavõtu: „Kas ei tähenda vaikimine pimedust ja mittevaikimine valgust? Meie valime mittevaikimise ja valguse."

Rootslaste poolt kõneles minister Karin Andersson, kes konstateeris, et demokratiseerimise katsed ühes Ida-Euroopa riigis on järjekordselt purustatud.

Poola sündmused on näidanud, et säärane pealesumnitud kord ei püsi ilma demokraatlike õiguste mahasurumiseta.

Kõneleja leidis, et peame ikka ja jälle meeldetuletama Helsingi akti inimõiguste deklaratsiooni. Min. K. Andersson hindas kõrgelt Rootsi-eestlaste kogemusi, mis olevat palju tähendanud rootsi põgenike- ja minoriteedipoliitika väljakujunemisel. Ta rõhutas eestlaste kokkukuulumise tähtsust, mis on vorminud eestlaste tegevust rootsi ühiskonnas.

Aktusekõne pidas praost Martin Juhkam, kes luges ette kapten Karl Talpaku päevakäsu 20. septembrist 1944, „see on ainuke teadaolev avaldis, mis anti raskes olukorras ja mis sai suunavaks märgiks paljudele ... kes pääsesid välja ja kes on pagulasaastate jooksul jätkanud vabadusvõitlust Eesti vabaduse eest". Kõneleja tõi seejärel esile Kodu-Eestis toimunud mitmeid meeleavaldusi ja peatus suurenenud venestamispoliitika juures tsiteerides õigustusi, mis avaldatud „Eesti Kommunistis". Kõneleja jätkas: „Eesti rahva huvid on eesti keeles ja meeles ja oma vaba rahvuskultuuri arengus ... vene keele sundõppimine teise võrdse keelena ja selle kaudu venelisuse pealesundimine eesti noorusele on võrdne oma rahvusliku kultuuri hävitamisega". M. Juhkam konstateerib, et ei vasta enam tõele see väide, et see, mis sünnib kodumaal on piiratud piirides ja ei mõju pagulasele. Ta toob ette näiteid ajaleht „Sirp ja Vasarast" nr. 48/81 avaldatud kirjutusest seoses Stokholmi Ülikooli Balti uurimuskeskuse juhataja A. Loit'i külaskäiguga okupeeritud Eestisse. Pagulaskonna juhtkond ja võitlevad organisatsioonid on olnud okupatsiooni võimude rünnakute märklauaks — eesmärgiga purustada paguluses toimuv. vabadusvõitlus. Kõneleja kutsub neid, kes eemal seisnud meie ühiskondlikust tööst andma oma tööpanus ja toetus, kutsub enam lugema eesti ajalehti ja raamatuid, kutsub toetama eesti kultuuriüritusi ja emakeelseid kirjakuid. „Meie võitleme kristluse, õigluse, vabaduse ja aususe poolel, kus üksikute mõtetest vormub ühtsus — tervik ..." Lõpuks pöördub M. Juhkam eesti kodurahva poole: „Pidage vastu! meie paguluses ulatame teile oma käed, paremad mõtted ja toe ... püüame anda oma parem Eesti Vabariigi taas-vabastamiseks".

Kontsertaktuse muusikalises osas esinesid sopran Jadwiga Koba, viiuldaja Martin Krooni, klaveril saatis mõlemaid Harri Kiisk.

Traditsioonide kohaselt esinesid Stokholmi Eesti Meeskoor Rein Tubina juhatusel ja Stokholmi Eesti Naiskoor Harri Kiiski juhatusel.

Kontserdi lõpetas ühendatud segakoor, R. Tubina juhatusel, esitades A. Kappi „Palumine".

Eesti Vabariigi 64. aastapäeva kontsertaktus lõppes Eesti hümniga.

Aktuselt tegi ülesvõtteid Shveitsi televisioon Lugaanost (itaalia-keelne). Reporterid korjavad materjale ühele Eestit, Lätit ja Leedut käsitleva saate jaoks. Programmi näidatakse hiljem ka Itaalia televisioonis.

Lõuna-Florida Eestlaste Koondise laulukoor esinemas E.V. aastapäeval. Juhatab Erich Allik.

Meeleolukas aktus Londonis

Londonis, Ont. tähistati Eesti Vabariigi 64. aastapäeva Eesti Seltsi poolt korraldatud piduliku aktusega pühapäeval, 28. veebruaril s.a. Trinity koguduse ruumes. Aktusest võttis osa üle viiekümne inimese, kusjuures aktusekõnelejaks oli Peeter Einola Torontost.

Aktus algas lipu sissetoomisega, mille järele lauldi ühiselt lipulaulu „Eesti lipp". Avasõnad ütles Eesti Seltsi esimees Kaljo Loone, tutvustades ühtlasi aktusekõnelejat, aktiivset noorema generatsiooni esindajat Peeter Einolat, Torontost.

Oma sisukas ja heas eesti keeles esitatud kõnes andis noor kõneleja ülevaate noorte seisukohtadest Eestisse ja eestlusse puutuvais asjus. Ta käsitles eesti ärkamisaega, Eesti Vabariigi tekkimist ja elu Välis-Eesti keskkondades, kus eestlaste saavutused on tähelepandavad kuid ikka tehakse etteheiteid nooremale põlvkonnale apaatsuse ja mugavuse pärast. (Toome sisuka kõne lühendatult meie ajalehes ühes järgnevas numbris).

Aktusekõnele järgnes langenud kangelaste mälestamine. Härdas vaikuses deklameeris Kadri Reikman Kalevipojast „Isamaa mälestus", mida saatis klaveril Karin Terri.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas läkituse ja saabunud tervitused Hamiltoni ja St. Catharinesi Eesti Seltsidelt luges ette Leonhard Kahro.

Järgnev eeskavaline osa algas kahe lauluga õpilaskoorilt koolijuhataja Valdek Lenki juhatusel. Õpilased esitasid E. Aava „Laul kodumaast" ja eesti rahvaviisi „Kodu", milles solistina esines Debbie Anderscn.

Edasi esitasid väikesed Jimmy Purres, Jaak Purres ja Debbie Anderson luuletuse „Mina olen alles väike", mille järele õpilaskoor laulis E. Rajaloo laulu „Põhjamaa talv".

Edasi deklameerisid vanemad õpilased Peeter Paas, Kadri Reikman ja Peeter Terri Helle Reikmani luuletuse „Esiisade vaim" ja eeskava lõpuks laulis õpilaskoor J. Aaviku „Hoia, Jumal, Eestit". Klaverisaatjana tegutses täienduskooli õpetaja Karin Terri.

Meeleolukale aktusele ütles lõppsõna seltsi kirjatoimetaja Paul Rohunurm. Aktus lõpetati Eesti hümni laulmisega ja lipuväljaviimisega. Järgnes koosviibimine kohvilauas.

Rekordarv osavõtjaid E. V. aktusel Lõuna-Floridas

Lõuna-Florida teateid

Juba jaanuarist alates on ilmad olnud Lõuna-Floridas üsna päikesepaistelised ja soojad, nii umbes 80° F ümber. „Lumelindudel" ei tohiks seekord küll nurisemiseks põhjust olla. Aga kõik külalised ei tule siia soojust otsima; Lõuna-Ameerika eestlased on siin just vastupidiste soovidega. Ja ega nemadki, tulles 100 kraadi kuumusest alla 80 kraadi peale, ei ole väga pettunud.

L.-Florida eestlaste suurimaks rahvuslikuks üritüseks on kujunenud E.V. aastapäeva pühitsemine. 64. aastapäeva aktus ja koosviibimine toimus Fort Lauderdales L.-Florida Eestlaste Koondise korraldusel. Esinduslikku „Moose Lodge" saali oli rahvast kokku tulnud ligi kolmsada, ületades kõik senised rekordid. Siin tuleb tänu anda koondise energilisele juhatusele, eesotsas esimees Hinnoga, kes oli teinud tohutu töö pidustuste sujuvaks ja huvitavaks läbiviimiseks.

Pidulik aktus algas koondise abiesimehe Hugo Janseni avakõnega. Järgnes lippude tervitus ja Ameerika hümn laulukoorilt. Palvuse pidas õpetaja Helmut Rüdmik. Solist sopran Anadie Allik laulis M. Lüdigu „Minu altar" ja V. Loigo „Käkimäe kägu", klaveril saatis Hilma Lilleorg.

Aktusekõne oli E.R. Komitee esimehelt Juhan Simonsonilt. See oli huvitav ja informatiivne kõne, mida kviteeriti tugeva aplausiga.

Järgnes Koondise segakoorilt H. Kändi „Kaugel" ja T. Vettiku „Sa oled nii armas mulle", juhatas Erich Allik. Helmi Kõiv deklameeris H. Visnapuu „Vahimees, on's ikka veel öö", Veleida Totsas esitas klaveril G. Posca „Mere ääres".

Järgnevalt teadustaja Alfred Lilleorg luges ette tervitused ja Koondise esimees Harald Hinno ütles lõpusõna. Aktus lõpps võimsa Eesti hümniga.

Aastapäeva pühitsemine jätkus maitsva õhtusöögiga. Söögi ajal mängis ungari orkester ja pärast õhtusööki oli avar tantsupõrand täis tantsijaid.

Ka seegi kord oli külalisi tulnud ligidalt ja kaugelt, nende hulgas inimesi ka viiest ülemere maast.

Nimekamatest külalistest, peale E.R. Komitee esimehe Juhan Simonsoni, võiks nimetada pr. Neeme Järvit.

☆

L.-Florida külastajate huvides toome ära Fort Lauderdale eestlaste ürituste kava: 14. märtsil oli vaimulik koosviibimine, muusikalised ettekanded, teenis õp. Rüdmik. **21. märtsil Eesti Kirik, laulukoor,** teenib õp. A. Taul. 3. aprillil L.E.F. Koondise korraldusel filmiõhtu koos loengutega. 4. aprillil vaimulik koosviibimine, muusikalised ettekanded, teenib õp. Rüdmik. 11. aprillil Eesti Kirikus jumalateenistus, laulukoor, 9. mail L.F.E. Koondise korraldusel emadepäeva pühitsemine..

Lähemaid teateid saab tel. (305) 463-5861.

Eesti Rahvuskomitee USA-s esimees Juhan Simonson (paremal) nõu pidamas Lõuna-Florida Eestlaste Koondise esimehe Harald Hinnoga aastapäeva koosviibimisel.

Meeldejääv Balti Õhtu Kalifornias

REDWOOD CITY — Hiljuti toimus siin American Legion Hall'is kolmas iga-aastane Balti Õhtu, millest võttis osa ligemale 400 baltlast, nende hulgas arvukalt noori. Kava oli väga nauditav ja kvaliteedilt kaugelt üle keskmise.

Eestlaste poolt esinesid noorte muusikute paar Liisa ja Tõnu Sepp. Liisa on sopran ja flöödimängija, Tõnu pianist ning kitarrimängija. Nende koostöö on hea ning ettekanded teenisid kestvaid aplause. Mainimata ei saa jätta ka noorte riietust meie rahvuse esindajatena balti õhtul.

Mõlemad kandsid valge kaelusega üleni musta kostüümi südame kohal sini-must-valge vapiga, mida ümbritses kuldne pärg. Lihtne, soliidne ja maitsekas.

Lätlaste poolt olid väljas rahvatantsijad ning seitsmeliikmeline noorte kandle orkester. Viimase distsiplineeritud etteaste ja enesekindel esinemine väärib erilise kiituse andmist grupi juhile Mera Heisenbergile.

Leedulastest esinesid pooletunnilise kavaga mezzosopran Suzanne Voladkaite de Lopez ja bass Antanas Slauciauskas Buenos Airesest, Argentiinast, kes viibivad praegu USA turneel. Neid saatis pianist Raimunda Apeikyte Los Angelesest.

Nii kõrge tasemega soliste ei ole baltlased Põhja-Kalifornias kaua kuulnud.

Järgnes seltskondlik osa jalakeerutamisega, kus nii mõnigi eestlane tegi tutvust naaberlauas istuva lätlasega või tantsupõrandalt leitud leedulannaga. Üldiselt peab aga ütlema, et iga rahvus jäi rohkem truuks oma endistele tutvustele. Noorte osas raske öelda. Võibolla nendel on uute sidemete loomine kergem.

A. B.

Tehti kokkuvõtteid Balti Õhtust

Vaba Olümpiaad 1984. aastal umbes Eesti Päevade ajal

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas juhatuse koosolekul möödunud nädalal tehti kokkuvõte Vabariigi 64. aastapäeva puhul korraldatud üritustest ja konstateeriti nende head korraldaminekut. Eriti õnnestunuks tuleb lugeda X Balti Õhtut Ottawas kindralkuberneri Ed. Schreyeri ja parlamendiliikmete ja senaatorite arvukal osavõtul. Sel puhul oli Ottawas ka sisukaid läbirääkimisi välisministeeriumis mitmetes praktilistes ja põhimõttelistes küsimustes. Väliskülaliste vastuvõtust osavõtt Torontos oli arvukas nii väliskülaliste kui ka eestlastest osavõtjate osas.

EKN esimees L. Leivat andis koosolekul üksikasjaliku ülevaate Ottawas toimunud sündmustest, mis toimusid 23. ja 24. veberuaril. X Balti Õhtule andis kaalu juurde kindralkuberneri Ed, Scheyeri osavõtt, kes oma sõnavõtus näitas Balti rahvaste ja riikide ajaloo ja saatuse head tundmist. Efektiivne ja osavõtnud parlamendiliikmeile sügavat muljet jättis ka tseremoonia igavese tule juures ja pärjapanek langenute mälestussambale.

Oluline läbirääkimine toimus 24. veebruaril välisministeeriumis mitmetes jooksvates ja põhimõttelise tähtsusega küsimustes. Välisministeeriumi poolt võtsid läbirääkimistest osa Ida-Euroopa osakonna juhataja Alan P. McLaine, Nõukogude Liidu laudkonna juhataja M. T. Mace ja Giller Breton Ida-Euroopa osakonnast.

Eestlaste poolt olid läbirääkimistel EKN esimees L. Leivat ja abiesimehed H. Lupp ja A. Kittask,

teiste balti rahvaste poolt keskorganisatsioonide esimehed T. Kronbergs ja Joana Kuras ja teised esindajad.

Välisministeeriumi esindajaile anti üle Eestist hiljuti välja saadetud märgukiri vaba maailma valitsustele Balti piirkonna aatomivabaks tsooniks (Baltic Nuclear Free Zone) kuulutamiseks. Toodi esile Balti riikides toimunud dissidentide vangistatute väljalaskmiseks, milleks eestlaste osas Mart Nikluse ja Veljo Kalepi kohta on immigratsiooniks Kanadasse load olemas. Pikemalt oli kõne all Balti riikide konsulite staatuse küsimus, mille kohta välisministeerium soovis lähemat selgitust, kuidas legaalselt toimub konsulite asendamine uute isikutega kui selleks tekib vajadus. See olukord võib lähemal ajal tekkida Leedu konsuli asendamise küsimuses. Küsimuse lahendust selgitati läbirääkimisel ja selle kohta saadab Balti Liit lähemail päevil dir. A. P. McLaine'ile pikema esildise.

Noorsootöö komisjoni esimees Tiit Romet andis koosolekul ülevaate hiljuti peetud Vaba Olümpiaadi Peakomitee koosolekust, millest T. Romet EKN esindajana ja E.S.S. Kalevi esimees A. Oiling osa võtsid.

Vaba Olümpiaad toimub 1984 umbes Eesti Päevade ajal. Vahetati mõtteid selle üle, kuidas vältida ajalisi kokkulangemisi.

Vaba Olümpiaadi läbiviimiseks koostatakse ametlik statuut.

Koosolekul oli kõne all Eesti Päevade ajal toimuva Ülemaailmse Eesti Rahvuskongressi eeltööde korraldamine. EKN ülesandeks on Eesti Päevadel nii kõikide üldiseloomuga suuremate kongresside koordineerimine ja eriti Rahvuskongressi korraldamine. Peetakse soovitavaks, et lähedate ülesannetega kongressid tuleksid Rahvuskongressi lõpul kokku ühiseks suureks üldkoosolekuks.

Koosolekul käsitati veel mitmeid tegevuskavalisi küsimusi.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

A. E. LePAGE
ONTARIO'S LEID REALTOR
Vivi Roy
Kinnisvarade vahendusfirma eestlasest esindaja
Toronto, Ontario M4N 2H8
2781 Yonge Street
Büroos (416) 487-4311
Kodus (416) 962-8481

VABA EESTLASE UUED TELEFONID:
toimetus 444-4823
talitus 444-4832

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Akende asendamine thermo-akendega. ★ 5-tollised veeremid kuues värvis. ☆ Räästaaluste katmine.
Keldriakendele sissemurdmise vastu metallkaitsed.
Tasuta hindamine. Helistage: töökoja tel. 832-2238 kodus 769-0932
OSSO Investments Inc.,
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

Income Tax Preparation
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave. E., room 206
— Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

SPORT

Spordimärkmeid

Berliinis peetud võistlustel hüppas Ida-Saksa sportlane Andrea Bienias-Richstein kõrgust 1.95, korrates sellase siserekordit kõrgushüppes. Samal võistlusel tõukasid kuuli Udo Beyer 20.00 ja Ilona Slupianek 19.95, 20-aastane Liane Schmuhl tõukas 19.60-ga isikliku rekordi.

☆

Prahas peetud kergejõustiku sisevõistlustel tõukas 1979. aastal kuulitõukes Euroopa juunioride meistriks tulnud Remigius Machura 20.11, saades sellega 20-meetrimeeste hulka.

☆

Milanos peetud sisevõistlustel hüppas prantslane Franck Bonnet 2.26, mis on uueks Prantsuse siserekordiks, itaallane Gianni Davito ja läänesakslane Gerd Nagel hüppasid mõlemad 2.24.

☆

Hamiltonis, Uus-Meremaal viskas Michael O'Rourke oda 87.62.

☆

Amersfoortis, Hollandis peetud ujumisvõistlusel oli üllatajaks hollandlanna Annemarie Vesteppen, kes 100 m kroolis saavutas ajaks 56.10, mis on kõigi aegade maailma edetabelis seitsmes.

☆

Igal hommikul võib Moribori tänavail Jugoslaavias näha jooksmas 84-aastast meest. See on Leon Shtukelj, sõjaeelse Jugoslaavia kuulsaim sportlane, kes aastail 1924—1936 võitis võimlemises olümpiamängudel 3 kulda, 1 hõbeda ja 2 pronksmedalit.

☆

Araabia poolsaare väikeriigis Dubais rajati tehisjääväljak. 2400 ruutmeetrilise jääplatsi rajamiseks oli vaja 28 km torusid ja 500 tonni aparatuuri. Suvel on Dubais kuni 50°C sooja.

☆

23-aastane Marseille'i arst Frederic Giraldi ületas Atlandi ookeani purjelaual, mille purjepind oli 8,3 ruutmeetrit. 4826 km läbimiseks kulus tal 26 päeva. Öösiti puhkas Giraldi triiviva saatelaeva pardal.

Positiivsel allikal

Laupäeval ärgates tungib mõte aju ududest läbi: eile lõbustasin ennast küll päris tõhusalt. Suur tuba rahvast täis. Lindistatud muusika mürin ja inimeste sumin. Laes kaheksa hõõguvat kuud. Laetuled? Reostaadi abiga on kõik võimalik. Õhtu varajane lõpp kinnitab, et ollakse Ontarios. Ega mitte Eesti Majas? Seal ei toimu midagi sellist! Väike saal, lauad-toolid igal pool, joogimüük samasuguse laua taga; nii oli vanasti koolis. Kõik väga informaalne ja mõnus. Üle seinapeegli suurte tähtedega „Allikas".

Algus kell 7.30 on paljudele liigagi vara, kuid mitmed kartsid, et ei saa sisse. Ainult 70 pidavat sisse lastama. Nagu lauluski öeldakse, et pole hea olla viimase viie hulgas. Täna ei ole muret. Keegi ei ole kohal. Magnetofonilt kostab eesti popmuusikat. Väike einelaud piiratud jookide valikuga, kuid mitte hulgaga. Saal täitub pikkamisi, teiste hulgas kaks hingelist noorpaari. Neli sinisärgilist meest ilmuvad peegli ette mikrofonide juurde, laulavad kole positiivselt. Siis hambaarstist, tagurlikust vanamehest, armastuse variatsioonidest, jälle positiivne sõnum ja juba on Positiivsed Mehed oma esimese esinemisega valmis. Vaevalt keegi nagu märkas, kuid algas marulине aplaus.

Pidu käib. Jälle täidab positiivsus ruumi. Äkitselt on keegi märganud valjuhääldajad kõvemaks keerata. Terve atmosfäär muutub. Laulud on ansambli varasemast repertuaarist: vanad lorilaulud „Veel kord", „Pühapäev" ja lõpuks „Kikilips". Saal hakkab elama. Positiivsed mehed on nagu kodus selles miljöös, väljaspool ruumi on — ennäe imet! — SABA! 20 inimest ootavad ukse juures. Lõpuks saavad sisse ka.

Algab viimane esinemine: „Noormees ja neiu", „Täna öösel naudin elu", „Ära pelga pommi seisust", iiri laule, isegi „newfie" laul „We'll Rant and We'll Roar"! Eesti laule terve rida, „Veel kord" ja rahvale ei ole ikka küllalt! 33 positiivset laulu ja nõutakse kolm lisapala! Üheski teises kohas ei saa head muusikat nii odava hinnaga: 9,72 senti iga laulu eest! Kui saal suleti pärast viimast laulu, olid mõned veel nii suures vaimustuses, et Jaak Järve tõstis nad kell 2 uksest välja. Seda kuuldi muidugi alles pärast.

Värskendava „Allika" korraldaja oli Tallinn Festival. Vajaliku põhikapitali teenimiseks otsustati pidada 12. märtsil ESTO-80 salakõrtsi meenutav kokkutulek Eesti Maja väikses saalis. Ligi 150 osavõtjat täitsid ruumi. Õhtu õnnestus väga hästi. Esiteks on „salakõrtsi kultus" saanud populaarseks. Teiseks tegid noored midagi noortele ja peaasi — midagi uut. Sellisel intiimsel skaalal õhtut ei ole keegi seni märganud korraldada.

Positiivsed Mehed on kahtlemata parim, kui mitte ainukene ansambel eestlaste hulgas Põhja-Ameerikas, mis sobib kõrtsi-kohviku miljöösse. Nad olid ainuke valik esimese „Allika" esinejaks. Neile enestele meeldis esinemine sama palju kui kuulajatele. Nagu mitmedki kikilipsumaanid hüüdsid õhtu lõpul, peaks Jaak Järvele ja Tallinn Festivalile ütlema mitte ainult „aitäh", vaid ka „VEEL KORD!"

W. Mart Laanemäe

RISTSÕNA NR. 1095

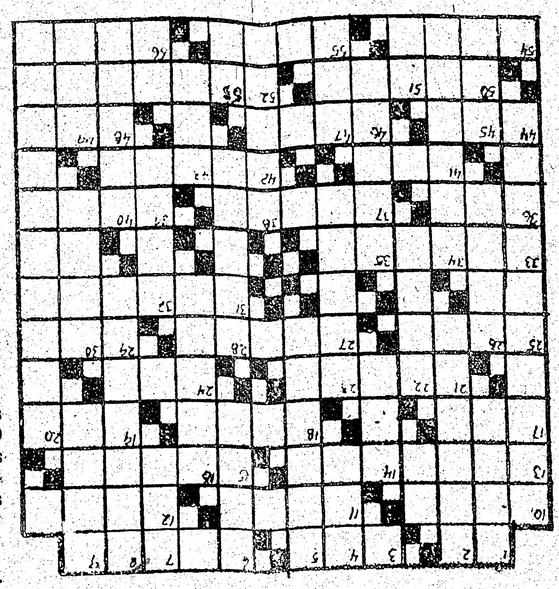

Põikread: 3. Kella heli, 6. Kuju eesti mütoloogias, 10. USA osariik, 11. Ehitusmaterjal, 12. Kala, 13. Rüütliristiga dekoreeritud eesti sõjamees, 15. Teatud heli, 17. Eesti kirjanik ja poliitik, 18. Köögiriist, 19. Endine suurettevõte Eestis, 21. Koht Tartumaal, 24. Jõgi Rootsis, 25. Sirgjoones, 27. Kirjalik korraldus, 29. Haige, ingl. keeles, 31. Endisaegne metallraha, 33. Kala, 36. Härja rakend, 37. Kanada parlamendi spiiker, 39. Hirm, kartus, ingl. keeles, 41. Istuma, ingl. keeles, 42. Mehenimi, 44. Sõna, prantsuse keeles, 46. Anglosaksi kaaluühik, 48. Kolm kõrvuti asuvat tähte, 50. Rõhumine, 52. Julmur, despoot, 54. Jõgi Prantsusmaal, 55. Hispaania naisenimi, 56. Neli järjestikku asuvat konsonanti.

Püstread: 1. Kaunistav ese, 2. Tunnustus, hea hinne, 4. Koha määrsõna, 5. Mitmemastiline purjekas, 6. Jalats, 7. Kartlik, 8. Kõik olemas, midagi ei puudu, 9. Kirjutusmaterjal, 10. Suurem helitöö, 14. Küttekeha, 16. Paguluses surnud eesti lauljatar, 20. Lill, 22. Toiduaine, 23. Alev Põhja-Eestis, 26. Pannakse püssi otsa, 28. Kirjanduslik lühiteos, 30. Kuju kreeka mütoloogias, 32. Naisenime lühend, 34. Põllutöö, 35. Mitte seisev, 38. Saarlaste vanem kauges minevikus, 40. Teadmiste proov, 43. Endine eesti raadiotehas, 45. Eostaim, 47. Rahvusvahelise meistri tiitliga eesti maletaja, 49. Lühend trigonomeetrias, 51. Noot, 53. Kaubanduslik lühend.

RISTSÕNA Nr. 1094 LAHENDUS

Põikread: 1. Äke, 4. Murel, 7. Ast, 10. Rita, 11. Avad, 12. Ila, 13. Krupp, 16. Amu, 17. Laba, 18. Raam, 19. Tan, 20. Roosa, 23. Rue, 26. Tal, 27. Ine, 28. Do, 29. Käi, 31. Veerg, 33. Kes, 34. Nina, 35. Laad, 36. Agr, 37. Nurmi, 40. Nad, 42. Tuim, 43. Otse, 45. Pisk, 46. Sir.

Püstread: 1. Äri, 2. Killamängud, 3. Etaan, 5. Uur, 6. Epp, 7. Avaar, 8. Sammud edasi, 9. Edu, 13. Karavan, 14. Uno, 15. Prangli, 19. TJK, 21. Ole, 22. Sir, 24. Eos, 30. Iiris, 32. Ekr, 33. Kants, 36. Ate, 38. Uri, 39. Mis, 41. Der.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.35
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	.50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	.50
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T. E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.00
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	.85
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	.40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	.30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.20
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	.30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	.30
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	.50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	.30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	.30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	.40
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	5.—	.40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.30
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
VARRAKU JUTULEHT — hilissügis 1981	5.—	.50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolieelistele lastele värvitrükis)	4.—	.40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolieelistele lastele värvitrükis)	5.—	.40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

Berta Ruck

MUNDRIS SÜDAMEVALLUTAJAD

12.

Jätkasin:

Võib-olla leiate, et neid ühe naise mõtteid ei maksa arvestada. Hüva! Ega see ei haavaks mu tundeid nii kui siis, kui oleksin Teid tundnud. Ja igal juhul on see Teile vaid ümbrik rohkem Teie posti hulgas avamiseks Teie üksiklase hommikueine lauas või rottidest kubisevas kaevikus või kus Te ka elutseksite. Kas pole imelik mõelda, et mul pole aimu, kus mees elab, kellele kirjutan, on ta Inglismaal või Prantsusmaal, või mine tea veel kus?

Kuid ega see asja ei muuda.

Uskuge, armas mahajäetud ohvitser, et jään parimate tunnetega Teie tundmatuks sõbraks.

Eliisabet.

See on kõik, mida alla kirjutan. Ja nüüd tuleb saata kirjakasti X. Y. Z. see saadetis.

Küll ma tahaksin, et üksildane ohvitser vastaks sellele pikale laulule.

Küll oleks vastik, kui see oleks vahest ainult kihlvedu kahe sõbra vahel, et vaadata, kes neist rohkem vastuseid saab.

Või kuigi kuulutus on õige, aga et ta on saanud niisuguse virna kirju, et võimatu neile vastata, paneb siis lehte vaid üldise tänusõna oma tundmatuile sõbrule. Või jälle ta vastab mõnele kirjale, aga minu omale mitte.

No ja, ega siis pole parata midagi. Olen siis vähemalt teinud, mis minu võimuses, et tuua vaese mehe kurba ellu mõnd päikesekiirt. Ja oma ellu samuti, sest siis ma ei tunne end nii eraldatuna, kui mul on ka mingi väike saladus enda jaoks. Jah, ja kui too saladus ongi vaid paberine. Aga mingipärast mul on aimdus, et saan vastuse. Kas võibki vähegi kena mees jätta vastamata sellise kirjale?

* * *

Täna on siis õhtute õhtu, nagu idiootne härra Lascelles kogu aeg korrutab, mõeldes seega meie külaliste õhtut. „Ainult mõelda sellele, ainult unistada sellest," nagu seisab mingis noaaegses lauluraamatus meie koopas. Kolm meest õhtusöögiks: hõljuge õige veidi selles mõttes. Meie majas, Poriküläs! Tädi Viktooria pühaliku loaga. Kui ta oleks meile seda öelnud kuus kuud tagasi, oleksime seda sündmust kõik ühtviisi tervitanud ja hüüdnud:

„Liiga ilus, et tõsi olla!"

Ja nüüd?

„Jah, nüüd... imestamisväärt, kuidas inimene harjub ka kõige keerukamate ja omapärasemate asjadega igapäevses elus. Vaadake vaid Poriküla, kuidas ta on päris harjunud olema sõjaväeõppuste keskuseks, olla sillaehitajate tagapõhjaks ja sõduritele ulualuse andjaks, selle asemel, et olla, nagu enne — „Koht — mahajäetud nõmm" — nagu Shakespeare ütleb.

Meie kolm aga oleme tõeliselt hingetud mõeldes vaid „kolmele mehele ja kuidas neid toita".

Nancy ja Evelyn on võtnud õhtusöögi peamure enda kaela. Kõik muidugi väga inglisepäraselt. Mehed nimetaksid seda „täitmiseks" pärast pikka tampimist jääkülmas mudas jõekooldel.

Nii siis — praetud hani ja terve pajatis kuuma, rasvast, pruuni sousti. Täidetud on ta mingi sibulavärgiga, mille lõhna võib vist juba jaamas tunda, siis veel õunasalat nelkidega ja kõiksugu muud kanget söömaaega, mille pärast mehed endid päris unustada võivad, kui tunnevad seda lõhna ja ümisevad „jumala eest, siin lõhnab ju —" ükskõik millest siis. Kõik toidud, millest me undki ei näeks keeta endile.

Siis saab veel läinudjõulust pudingit, hästi vürtsitatut. Rääkimata Nancy sufleest ja Eliisabeti sidrunikreemist. Hahahaa, unustasin veel ühe puuviljakoogi vanillikastmega — tädi Viktooria vana-vanaema retsepti järgi. Mainimata on veel seller ja pruunistatud sai, kuivikud ja või ja ka juust muidugi. See sort juustu loomulikult, millest inimesed alati anekdoote räägivad ja talle kõiksugu inimesenimesid annavad, sest et ta „elab". Jookidest, nagu juba juttu oli, on vaid kodutehtud morss ja kali. Ainukesed joogiliigid, mida tuntakse meie neitsilikus majapidamises.

„Ma loodan, et see külalistes mitte liiga suurt pahameelt ei tekita," ütles Nancy kaunis kahtlevalt. „On ju arvamine, et noormehed loputavad oma toitu alla tugevate jookidega ja viski ning soodaga —"

„Aga ometi mitte sõja ajal," ütles Evelyn oma väikese, kohkunud häälega. „Nagu ma aru sain, pole sõja ajal alkoholi tarvitamine üldse lubatud. Ja kui polegi kangeid jooke, eks siis saa ilma nendeta läbi." Nii Evelyni moodi! „Parem ilma" ongi üks ta lemmiklauseist. Ta kuulub inimeste hulka, kes arvavad, et kui keegi midagi väga tahab, siis on see kohe patt.

Naersin: „Ma arvan, sa ütled sedasama ka selle — mis ta nimi nüüd oli — tolle luupainaja sõbra suhtes, kes siia tuleb? (Jah: kui ma tahan, siis nimetan härra Lascelles'i ikkagi luupainajaks.) See härra Curtis, kes pole veel kunagi suudelnud tütarlast. Sinu arvamuse järgi on vist parem olla suudlemata, või kuidas?"

Evelyn vaatas mulle otsa väga tõsiselt, puhastades roosa poleerimispastaga suurt supikulpi. Olime kõik kolm sahvris, puhastades hõbedat õhtu jaoks.

„See näitab igatahes, et ta on kindlasti palju parem mees kui kõik teised," tuli vastuseks.

„Või nii. See võib aga ka näidata, et ta on teistest niipalju vastikum mees, et keegi ei lasegi tal tulla enda lähedale. Või nagu mina arvan, terve see lugu on luupainaja väljamõeldis."

„Küll me seda näeme," ümises Nancy, puhastades soolatoosi.

Evelyn aga küsis: „Mida sa mõtled?"

„Oh, ei midagi," ütles Nancy. „Jookse, tuulepea, kirjakandja koputas."

Jooksin ja võtsin vastu kella kolmese posti. Seemnekaupluse kataloog, Kiriku Perekonnaleht tädile, kindaäri väljamüügiteade Evelynile ja kiri preili Eliisabet Verdeleyle...

Jah, kiri minule.

„Kiri tundmatu käekirjaga" nagu romaanes kirjutatakse, edasi saadetud ajalehe toimetusest. See oli — oli mahajäetud ohvitseri vastus.

Ta oli vastanud. Ja sellal kui sain sellest aru, taipasin ka, missugune pettumus oleks olnud, kui ta polekski kirjutanud.

Jah, kui oletame, et tal oleks olnud liiga palju kirju, et vastata igaühele — või et minu kiri teda eriliselt ei tõmmanud. See oleks kõik võinud juhtuda. Nüüd aga oli asi korras. Ta oli vastanud. Tuli kohe vaadata, mida ta vastas. Viskasin teised tähtsusetud saadetised eestoa lauale ja võttes kirja kramplikult kätte, siirdusin üles oma magamistuppa. Üleval oli lõikavalt külm, kuid mis sellest. Oli vähemalt üksindus. Kargasin voodisse ja kohendanud udusulgteki enda ümber, avasin ümbriku (Jumal tänatud, et ma ei olnud säärane loll nagu Nancy, kes loobus oma toredast tekist luupainaja kasuks).

Kiri oli kirjutatud suure, ümmarguse käekirjaga. Ta tuletas veidi meelde mu enda käekirja, kui kord kooliajal olin endale torganud põidlasse ja mõni nädal pahema käega pidin kirjutama. Nagu juba ütlesin, see käekiri sarnanes tookordsega: saamatu ja kohmetu, veidi poisikeselik. Õieti liigutav, mõtlesin endamisi.

Kiri aga oli järgmine:

Mu armas kaasatundja!

Tõesti suurim tänu Teie kirja eest, mida küll väga igatsesin.

Nii kena Teist kirjutada mulle säärane pikk kiri ja nii muretseda selle eest, et mind inimesed ei armasta.

Küsite, kas mehed või naised ei salli mind.

Hüva, vastus on, et naised. Või veel õigemini — mõned naised. Näib, et olen talle kuidagi —

Siinkohal „talle" on tõmmatud maha ja asendatud sõnaga „neile". Ta kindlasti mõtleb ühest kindlast tüdrukust. Küll too tüdruk peab aga tiiger olema. Olen nimelt veendunud, et mees on tõesti kena. Seda võib ju näha ta käekirjast ja ta lihtsast, poisilikust viisist seletada asju.

Siis edasi:

(Järgneb)

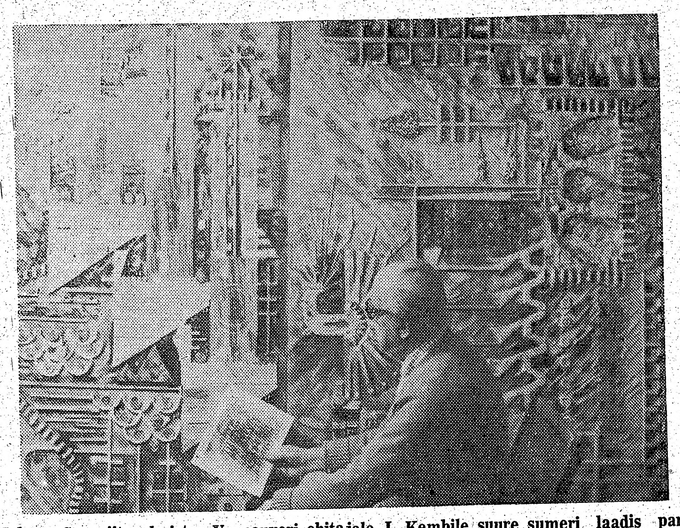

Kunstnik Johann Saarniit valmistas Vancouveri ehitajale J. Kembile suure sumeri laadis pannoo, mille üldsuurus on 18 jalga korda 4 jalga. Töö on valmistatud neljas osas. Töö avatakse Vancouveris 28. märtsil. Pildil J. Saarniit oma hiigeltöö ühe osa ees.

Ants Mägiso 80-aastane

Torontos pühitses 5. märtsil oma 80. sünnipäeva endine kriminaalkomissar Ants Mägiso.

Juubilar sündis Viljandimaal, Põltsamaa vallas talumaniku pojana. Vabadussõja ajal oli juubilar veel noor koolipoiss, kuid astus vabatahtlikult Viljandi koolipoiste pataljoni koosseisus kodumaad kaitsma.

Juubilar lõpetas 1926. aastal sõjakooli ning 1927. aastal Tallinnas politseikooli kõrgema klassi. Määrati seejärele assistendiks Valga kriminaalpolitseisse. Ametis olles lõpetas Tartu Ülikooli õigusteaduskonna 1933. aastal. Kohusetruu 32. aastane noormees määrati 1934. aastal kriminaalkomissariks Haapsalusse ja 1937. aastal samale kohale Narva. Punaste võimule tulles vallandati juubilar ja taibates olukorda siirdus koos perekonnaga sisemaale, pääsedes sellega tõenäoliselt arreteerimisest või küüditamisest.

Sakslaste saabumisel asus juubilar koheselt organiseerima politseid ja omakaitset, lootes Eesti iseseisvuse taassünnile. Tallinna vabastamise järele nimetati ta pealinna kriminaalpolitsei osakonna ülema abiks. Kui kriminaalpolitsei liideti poliitilise politseiga, lahkus juubilar politsei teenistusest ja töötas Eesti Hindade asutuses.

Eesti langemisel taas kommunistide rüppe 1944. a. sügisel, põgenes juubilar koos abikaasa ja kahe pojaga Rootsi, kus tegutses arhiivitöölisena Lundis ja Göteborgis. 1949. a. sügisel siirdus Ants Mägiso koos perekonnaga Kanadasse, kus töötas kuni pensioni ikka jõudmiseni Torontos Eatoni suurkaubamajas raamatupidajana.

Kutsealalise töö kõrval on Ants Mägiso energiliselt tegutsenud seltskondlikul alal ning on alati käed külge löönud rahvusliku vankri vedamisel. Paguluses aitas ta emakeelset kooli organiseerida Lundis ja Göteborgis, ning sama tegevust jätkas ta Torontos, kus ta oli esimestel aastatel Toronto Eesti Täienduskooli lastevanemate komitee esimees. 1953. a. aitas asutada Toronto Eesti Võitlejate Ühingu, olles selle aktiivne liige tänaseni. Juubilarile annetati teenete eest 1972. a. T.E.V. Ühingu kuldrinnamärk. Samuti oli juubilar aastaid Kanada E.V.Ü. Liidu juhatuse liige. Ülesnäidatud isamaaliku tegevuse eest annetati juubilarile 1981. a. Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse Teeneterist, mis anti pidulikult üle juubelisünnipäeval.

Juubilar võttis aktiivselt osa Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu tegevusest, olles aastaid selle valitud koosseisus ning juriidilise komisjoni esimees. Kui sama Kanada eestlaste keskorganisatsioon ümber nimetati Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, siis jäi juubilar edasi selle juriidilise komisjoni liikmeks kuni 1976 a. lõpuni.

Pagulusaastad ega eluteekonna raskused ei ole kohutanud ega painutanud Ants Mägisod. Ta on jäänud reaalselt ellusuhtuvaks, jälgib poliitilist elu väga tähelepanelikult ja aitab jõukohaselt kaasa meie vabadusvõitluslikus töös. Ta on kirjutanud palju poliitilisi artikleid ja mälestusi meie ajalehtedes. Sirgjooneline, seaduse ja korra armastaja — nii oleme teda alati näinud Eesti isamaa eest võitlemas ja oma rahvuslikke seisukohti kaitsemas.

Akadeemiliselt kuulub Korp! Fraternitas Esticasse.

Paljud sõbrad kõigilt mandritelt ulatavad oma käe ja soovivad Sulle, Ants, head tervist veel paljudeks aastateks ja uljast sammu oma elutee jätkamisel!

V. Raiend

Valdu Lillakas 60-aastane

Toronto eeslinnas Mississaugas, pühitses 7. märtsil omas uues kodus 60. a. juubeli-sünnipäeva tuntud skaut, sportlane, ajakirjanik ja rahvuspoliitik Valdu Lillakas.

Juubilar sündis Haljala vallas, Virumaal. Keskhariduse omandas Rakveres ja kõrgema hariduse püüdlustele sai saatuslikuks II maailmasõja puhkemine. Noor koolipoiss ei jäänud pealtvaatajaks meie riigi ja rahva hävitamises, vaid lõi kaasa metsavennana. 1943. a. paadiga „Soome vabaduse ja au eest" sõtta, tagasi Tartu alla ja jõudis õnnelikult Saksamaale. Abiellus Meerbecki laagris, 1945. a., siirdus 1947. a. Inglismaale, kus peagi selgus, et elus edasi jõuda on kasulikum edasi rännata, ja nii emigreerusid Lillakad 1950. a. Kanadasse ja jäid peatuma Montreali paljudeks aastateks. Valdu saab töökoha Northern Telecom Canada Ltd. juurde, kus töötab tänaseni. Õiendab Certified Ceneral Accountant eksamid ja mõned aastad tagasi, taibates Quebeci televikku, kui firma laiendas oma tegevust Ontarios, oli Valdu kohe nõus, kui teda paigutati ümber.

Juba noorena tundis Valdu huvi spordi ja skautluse vastu, mitte nõuandjana vaid aktiivse osavõtjana. Püsiv treening tegi Valdust meistri, teda tuntakse kõikjal kui edukat pikamaa jooksjat. Tema nimel on olnud mitmed paguslarekordid. Tema kodus on lugematud medalid, diplomid ja karikad. Valdu silmapaistvamad saavutused on 1940. a. Eesti meister 3 km murdmaa jooksus, kuulsuse tipuks on Inglismaa kergejõustiku esivõitlustel 7. juunil, 1949. a. kuue miili jooksu võitmine teiste tolleaegsete parimate seas. See oli püsiva treeningu tulemus. Valdu oli hommikul kell 6.00 enne tööle minekut staadionil või mõnes Londoni pargis jooksmas ja õhtul peale tööd jätkus sama. 1951. tuli Valdu Kanada meistriks 6 miili jooksus. Peale tegevspordi on ta organiseerinud spordiklubisid Flensburgis, Meerbeckenis ja Montrealis, treeninud noori Saksamaal ja Montrealis. Toimetas ja talitas spordiajakirja „Sport" Saksamaal.

Skaudina asutas Meerbecki laagris 1945. a. lipkonna 6 noorega, oli Montreali Kalevi lipkonna vanem. Skautmasterite Kogu ja Vanaskaudid „Leegionärid" liige. Skautide põhimõte: „Kord skaut, alati skaut".

Paneb imestama kust Valdu on selle energia ja aja leidnud, et ta on peale spordi ja skautluse pühendanud ennast aktiivselt rahvuspoliitilisele tegevusele. Ta oli hulga aastaid Montreali Eesti Seltsi esimees, Eesti Liit Kanadas esindaja, üheksa aastat Eestlaste Kesknõukogu Kanadas liige, „Vaba Eestlane" Montreali esindaja, Montreali ja Toronto Eesti Võitlejate Ühingute liige. Praegu on Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu laekur ja Kanada Eestlaste Ajalookomisjoni „Eestlased Kanadas II osa" toimetaja.

Olen kindel, et Valdu on oma õlgadele võtnud veel teisigi siin mainimata rahvuslikke kohustusi ja tema põhimõtteks on olnud, et nõuandmisest ei aita, vaid tuleb käed külge lüüa ja vedada. Valdu on julge ja teovõimas isiksus. Ta vaatab positiivselt eesti rahva tulevikku ja pingutab vapralt edasi.

Kõigi Sinu skaudi-sportlaste ja sõprade nimel avaldan Sulle tänu senise tubli, eeskujuliku innuka rahvusliku töö eest, samalajal soovides nüüd meheikka jõudmise puhul Sulle veel palju produktiivseid tegevusaastaid Eesti ühiskonna ja eestluse hüvanguks.

. Raiend

1982 suvised Charterlennud Helsingisse.

Finnair'i DC-10 lennukil

	Minek	Tagasitulek	Reisi kestvus	Viimane reservatsiooni aeg	Täiskasvanute lennuhind
Torontost	29. juunil	19. juulil	21 päeva	14. mail	$799.
Vancouverist	28. juunil	26. juulil	28 päeva	13. mail	$939

☐ Pileti eest tuleb tasuda vähemalt 45 päeva enne väljalendu.

☐ Äraütlemise korral peetakse kinni $80 Toronto piletihinnast ja $94 Vancouveri piletihinnast.

☐ Piletihind ei sisalda kanada lennuväljamaksu.

☐ Hinna sisse ei ole arvatud reisikindlustusemaks. Lähemat informatsiooni kindlustuse üle saate oma reisibüroolt.

☐ Lapsed alla 2 aasta reisivad tasuta ilma istme reservatsioonita.

☐ Igasugune lisainformatsioon saadaval reisibüroos.

FINNCHARTER

8 King St. East, Suite 1801, Toronto M5C 1B5
(416) 362-2323

KOHO INTERNATIONAL TRAVEL
191 Eglinton Avenue East, Ste. 104
Toronto M4P 1K1
485-9437

FINNISH (TORONTO) CREDIT UNION LTD.
191 Eglinton Avenue East
Toronto, Ontario M4P 1K1
486-1533

UNIGLOBE-EGAN TRAVEL
277 Lakeshore, East
Oakville, Ont.
Maria Venugopal
Tel. (416) 842-3263

LOMA TRAVEL LTD.
126 West 3rd Avenue
Vancouver, B.C. V5Y 1E9
(604) 872-0659

OML WORLDWIDE TRAVEL AGENCY
1769 Regent Street
Sudbury, Ontario P3F 3Z7
(705) 522-0000 Edey Saarinen

VENTRA TRAVEL SERVICES
5915 West Boulevard
Vancouver, B.C. V6M 3X1
Tel. (604) 263-1951

SKYTRAIN TOURS & TRAVEL
2656 Danforth Avenue
Toronto, Ontario M4C 1L7
690-4922 Bert Kivimäki

UNIGLOBE-AATCO TRAVEL NORTH LTD.
Atria North, Ste. A121
2255 Sheppard Ave. E, Willowdale
497-3622 Anja Kivinen-Velickovic

YORKLAND TRAVEL LTD.
185 Yorkland Blvd.
Ramada Inn Hotel — Lobby
Willowdale, Ontario M2J 4R2
497-0300 Ritva Sanz

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
Toimetaja kodus väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $4.25
esiküljel ..... $5.—
tagaküljel $4.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
1955 Leslie St.
Don Mills, Ont.
M3B 2M3
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

Individuaal- ja grupireisid Euroopasse
AINO KAING
Tel. (416) 757-5080

RATAS OPTIK
TELEFON 465-6251

247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2

SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KÄEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD
TÄIDAME KODUMAISEID PRILLIDE RETSEPTE

JOHN E. SOOSAAR, C. A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TÕNU TOOME B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579, kodus 489-6709

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

© Poola Solidaarsuse toetamiseks korraldati Sydneys 30. jaan. homm. katedraalis jumalateenistus, kust 1 km pikkuses rongkäigus liiguti raekoja väljakule. Seal toimusid sõnavõtud, kus mõlema Austraalia partei esindajad hukka mõistsid Poola sõjaväevalitsuse sammud. Katedraalis oli altari kõrval lippudereas ka Eesti rahvuslipp, kantud E. Seltsi esinaisest Tiiu Kroll-Simmulist ja juhatusliikmest Peeter Randmast. 23. jaan. oli demonstratsioon Newcastles, millest ka eestlased osa võtsid.

* Ära tee nii suuri tegusid, et sinu pisikesed teod luubi alla võetakse.
Arvo Valton

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 18. märtsil 1982 — Thursday, March 18, 1982

KIREV MAAILM

NEW YORK — Mida kardetakse kõige rohkem? Pennsylvania ülikooli teadlased Steven Fisher ja Ralph Turner teostasid selle kohta pikemaajalise uurimuse ja avaldasid nüüd tulemused. Pärast mitme tuhande inimese küsitlemist selgus, et naised kardavad kõige rohkem: 1. Tuld, 2. surnud inimest, 3. et tunded ei leia vastamist, 4. hiiri ja rotte, 5. ettevõtmiste nurjumist, 6. teiste tunnete solvamist, 7. relvi, 8. lõikust haiglas, 9. avalikkuses kõnelemist, 10. kõrgust (kõrgusehirm). Mehed kartsid järjekorras: 1. avalikkuses kõnelemist, 2. teiste tunnete solvamist, 3. ettevõtmiste nurjumist, 4. et peetakse narriks, 5. kukkumist, 6. et ettepanek lükatakse tagasi, 7. haiglaoparatsiooni, 8. teaduslikke katseid (näit. intelligentsi-test), 9. kriitikat, 10. nahkhiiri.

STOKHOLM — Rootsis on Jämställdhetsombudsman (JämO) tegutsenud poolteist aastat. Selle aja jooksul on temale tulnud umbes 200 kaebust naiste diskrimineerimise või muul kujul puuduliku võrdsuse kohta. JämO katsub harilikult lahendada võrdusprobleeme kirjavahetuse või kõnede kaudu. Tihti pole ettevõtted teadlikud kõikidest määrustest ja on kohe valmis ennast parandama. Aga paaril juhul on asi viidud kohtu ette otsustamiseks. JämO on siis nõudnud, et diskrimineeritud naised peaksid saama 15.000 krooni kahjutasu. Siiani pole kohtuotsused veel langenud.

NEW YORK — Ameeriklased võivad saada Kanada pankades hoiustelt kõrgemaid protsente kui Ameerika pankades, kirjutab „Moneysworth". Seda võimalust kasutavat eriti Kanada piiri lähedal elunevad isikud, kes vahetavad ameerika dollarid vastava kursi alusel kanada dollariteks ja panevad siis Kanadas panka. Kanada pangad maksvat kuni 19% intressi.

SPOKANE — Hambad tõmmati välja osariigi kulul viiel pensionäril Spokanes, Washingtoni osariigis. Nendele lubati osariigi kulul panna uued hambad suhu. Siis aga lõppes osariigil vastav krediit ja pensionäridele teatàti, et nad peavad jääma ilma hammasteta.

ANKARA — Disco-muusika meeldib noorusele üle maailma. Kuid see võib olla ka mõnes mõttes ohtlik. Ankara ülikooli uurijad avastasid, et kui katsehiirtele mängida päevade kaupa discomuusikat siis nad pikapeale muutuvad homoseksualistideks.

LONDON — Inglise parlamendi alamkojas küsis alamkoja liige Ivan Lawrence, kas ei saaks midagi teha selle vastu, et parlamendis ei oleks nii tugevat praetud munade ja peekoni lõhna. Alamkojaesimees Francis Pym vastas, et hakatakse kohe seda lõhnaohtu vähendama, kui saadakse teada kust see tuleb, kas alamkoja liikmete omast sööklast või naabruses olevaist arvukaist restoranidest.

WASHINGTON — Tuumarelvade alal USA sõjaväes teenivad mehed ei ole just kõige „heledama peaga", kirjutab kolumnist Jack Anderson. Ta ütleb, et Pentagoni poolt teostatud katsetel 90% tuumarelvade tehnikuid omasid puudulikke teadmisi sõjatehnika alal. Ühes tuumarelvade üksuses 90 protsenti mehi osutus katsetel praktiliselt kirjaoskamatuiks.

HARRISBURG — Unepuudusel jooge tass kohvi, soovitab Research and Treatment Center of the University of Pennsylvania. Selle uurimisasutuse katsete tulemusena ilmnes, et kõige halvemini jäävad magama need, kes enne voodisseminekut suitsetavad. Võrreldes mittesuitsetajatega jäid suitsetajad keskmiselt 14 minutit kaugemaks ärkvele. Huvitaval kombel kohvi joomine ei mõjunud üldse, mõnel katsealusel isegi soodustas magamajäämist.

Läänlaste Lustakal Laupäevaõhtul oli kaugeks külaliseks „Valge Daam" USA läänerannikult, Lilian Treiberg. Pildil külaline kahe aktiivse õhtu korraldaja Roman Marley ja Ervin Aleve vahel.

Foto: Vaba Eestlane

Kultuuripäevad-1982:

Revolutsioonist nüüdisaega

Eelnenud kümmend, täpsemalt ajajärk, mis algas Praha kevadega 1968. aastal, on jätnud sügavad vaod intelligentsi ja õpetlaste mõttemaailma, rääkimata ida-realiteetidest. Reformijaist, teisitimõtlejaist ja inimõiglasist tööliste solidaarsuseni kaheteist aasta jooksul — hiigelsammud, mis meiegi päritolu maad ja rahvast on mõjutanud terve Ida-Euroopa taustal. Suunad ja sündmused tekkisid raevutseva ootamatusega, mõnegi arvates vastu igasugustele võimalikele ettekujutustele. Tormine kümmend on toonud kaasa teatud mõttetummuse. Võibolla teeb tajumise raskeks sobivate üldraamide puudumine, kohatigi lähtekohtade raagumine, mõttekopitus.

Kultuuripäevade-1982 eesmärgiks on seada Ida-Euroopa nüüdisaeg revolutsiooniaegse utoopilisuse vastu, et seekaudu toimunust paremini mõisteliselt aru saada. Mis juhtub tänapäeval? Mis pidi juhtuma unelmais? Raamides kujutelmad toimunuga saavutame ehk alused sünteesideks, mis võimaldavad meile mitte ainult paremat arusaama nüüdisajast, vaid lisaks ka võimalikest olmesuundadest

Reedene kava tormab elujõulise bravuuriga minevikku. On tungivalt soovitatav osalejaile enne kultuuripäevadele jõudmist — juhul kui nad seda varem pole suutnud teha —

tunnetada revolutsiooniajastu lootuslikke hingetõmbeid esitatuna USA tolleaegsesse vasakintelligentsi kuuluva John Reed'i eluloole rajatud filmis „Reds",

mis praegu kõikjal linastamisel on. Kultuuripäevade reedel kuuleme ettekandeid Raimond Kolgilt, Mardi Valgemäelt, Olavi Arensilt ja Tõnu Parmingult. Õhtul teater Maripuult Torontost.

Laupäev heidab pilgu nüüdisajale — missugune on tegelikkus kuuskümmend viis aastat hiljem. Tähelepanelik filmi „Reds" vaataja tabas juba selle lõpupoole, et revolutsiooni tegelikkus vedas kiiresti vastusuunda tema mõttelisest ettekujutusest. Või nagu seda ütleb tabavalt üks Budapesti kabareenali vastusena küsimusele: „Mis on kapitalismuse ja sotsialismuse vahe?" Lihtne: „Kapitalismuse all on inimene rõhutud kaasinimese poolt, sotsialismuse all on see kõik vastupidine."

Kultuuripäevadele eelnevalt oleks kasulik osalejail tutvuda ka Poola filmimeistri Wajda tööga „Terasmees" (Man of Iron), -mis mitmes kinos praegu linastamisel on. Kui võimalik, tasuks vaadata lisaks sellele eelnevatki filmi „Marmormees" (Man of Marble).

Viimane neist käsitleb sotsialistliku tööstusühiskonna ülesehitamise töö sünget hinge, Terasmees aga Solidaarsuse elujõulist tõusu.

Huvitaval kombel iseloomustab Ida-Euroopat laiemas mõistes nii intelligentsi kui ka tööliste võõrdumine riigisotsialistlikust ühiskonnast, mida kaitsma on jäänud bürokraatia, kelle võimulolek tugineb mitte legitiimsusele rahvas vaid hoopis poliitilise elu ja jõu monopoliseerimisele ainuparteide kaudu. Jääb mulje, et intelligents, kes oma mõttemaailmalist utoopilist ühiskonda tööliste nimel pakkus, on näiliselt ise tulemustest nördinud, ning töölistelt liitlasi otsides asunud poliit-bürokraatiaga võitlusse, bürokraatiaga, kes algselt pidi seda mõttetaie unelmat tegelikuks kujundama. Kuid tööjõsed omakorda nõuavad mitte intelligentsi ideid ega juttu bürokraatia „ükskord saab olema" muinasmaailma saavutamisest, vaid pigem lihtsalt rohkem vorsti, vähemaid töötunde ja töötingimuste parandamist, ning suuremaid poliitilisi vabadusi ja inimõigusi.

Privileegitud bürokraatia õigustab oma seisust unelma alusel, millest ta ise aru ei sa, ning mis mitmeti võrdsusühiskonna asemele õudusteühiskonna lõi. Ring on täis.

Kultuuripäevade laupäevases kavas sõeluvad oma ettekandeis Eesti nüüdisaega Raimond Kolk ja Rein Taagepera, ning sündmusi Ida-Euroopa taustal erilaudkond. Õhtul New Yorgi Eesti Teater.

Kultuuripäevad-82 kahtlemata tõstavad üles rohkem küsimusi, kui nad suudavad vastuseid anda, kuid vaevalt suudaks keegi neilt lahkuda mõtlemapanematult.

Kuna tänavune kava on sisuliselt kujundatud pakendühikuna on soovitav osa võtta tervest üritusest ja mitte ainult üksikosadest.

Kultuuripäevad-1982 leiavad aset tavakohaselt lihavõtte nädalalõpul, ajavahemikul 8.—11. aprillil. Üritus algab vahuveiniga neljapäeva õhtul New Yorgi Eesti Majas, kus kogu üritus kulgeb, väljaarvatud laupäevane teatrietendus. Üksikasju kava kohta järgneb.

Küsimus armeenia raadiole:

„Mis on kõige erapooletum riik maailmas?"

Vastus: „Tshehhoslovakkia. See ei tohi segada end isegi mitte omaenda siseasjadesse."

Lem Sootsi kunstinäitus

Möödunud teisipäeva õhtul avati Merton Gallery's Lem Sootsi teine iseseisev kunstinäitus, millele oli pealkirjaks antud „Les Poseuses". Näitusel oli üle paarikümne suureformaadilise töö, peamiselt kolmes laadis, graafikat, kollaažhi ja joonistusi figuraalseil motiividel üldilmelt ümarate vormielementidega.

Lem Soots alustas seitse aastat tagasi kunstiõpingutega Ontario Kunstikolledzhis eksperimentaalse kunsti alal. 1977. a. alates on esinenud oma töödega mitmeil grupinäitusel. 1978. a. õppis graafikat Itaalias Louis Camnitzeri stuudios. Eelmisel ühemehenäitusel aasta tagasi esines ta abstraktsete töödega, mistõttu on üllatav näha seekord inimfiguure väga iseloomulikes poosides. (Näituse lähem vaatlus A. Lee sulest ilmub ühes lähemas numbris).

Näitus jääb avatuks 4. aprillini esmaspäevast laupäevani kell 10—5 p.l. Merton Gallery asub 68 Merton St. (Yonge ja Davisville jaama lähedal).

Kanada töötute arv tõusis 1,2 miljonile

OTTAWA — Teist korda viimase kolme kuu jooksul on töötus tõusnud sõjajärgsel aastal 8,6%-le. Statsistics Canada andmeil oli veebruaris 1,119 miljonit kanadalast ilma tööta, millele tuleks veel liita need 95.000 töötut, kes on kaotanud usu töö saamise võimalusse, millega töötute üldarv tõuseb 1,2 miljonile. Andmeist selgub veel, et naised kannatavad rohkem kui mehed töötuse läbi, nende töötuse protsent tõusis 8,9-le.

Pommituste laine Peruus

LIMA — Limas puhkes terroristide ülestõus Peruu presidendi palee vastu, kes heitsid viis dünamiitpommi. Ükski ei saanud pommitamisel siiski vigastada. Terroristide maoistlik „Sendero Luminoso" grupp oli nädal varem vabastanud 304 vangi Ayacucho vanglast, kus haarangul said 16 surma. Politsei vangistas pärast pommitamist neli inimest, kaasarvatud üks austerlane.

Segakoori nauditav õhtupoolik

Toronto Eesti Segakoor esitas oma 30. tegevusaasta puhul 14. märtsil kontserdi Lawrence Park Collegiate Institute'i saalis. Uno Kook'i juhatusel algas kontsert motoga-„Me laulust ja töödest tõuseb ja elab vabade eestlaste maa". Koor oli sini-must-valgeis riideis: naised kahvatusinistes kleitides, mehed smokingutes. Eesriide küljes rippus segakoori vapp. Enamus segakoorilaule esitati esimese poole alguses. „Lauljate lipulaul", „Kevadine tunne", „Männikus" ja „Kannel" teenisid sooja vastuvõtu publikult.

Kahtlemata oli esimese osa teine pool kontserdi kõrgpunkt. Vana laul „Oleksin laululind", mida keegi nagu ei julge enam esitada, kuna ta võiks tunduda liiga banaalne, kõlas segakoori esituses nii värskena, et kuulajaskonna poolt nõutud kordamine oli väga teretulnud. Koor sai nagu elu sisse; ka „Kodumaine kevad" ja „Naaberkülas" korrati.

Tiina Mitt oli kutsutud esinema klaverisolistina. Tundlikult ja virtuooslikult esitatud Chopini Barcarole ja Liszt'i Ungari Rapsoodia nr. 12 vahel mängis ta kuus Riho Pätsi bagatelli rahvamuusika teemadel. Need olid huvitavad vinjetid ilma erilise sügavuseta. Kahjuks toimus saalis igasugust krabinat ja uste kinni löömist klaverisoolode ajal. Süüdi paistsid olevat mõned kooriliikmed, kes kohta otsisid, isegi veel kaks minutit enne vaheaega! Lõpuks pidi Tiina Mitt kõikide eesti solistide saatuse läbielama: pool saali vaevalt kuulis tema ettekannet, aga lõpus nõudis tugev (ja ärateenitud) aplaus ikkagi lisapala esitamist, et kuulajad saaks teda veel viis minutit ignoreerida. Ta esitas Chopin'i „Vihmapiiskade" preliüdi, mis oli hea valik. Pärast Ungari Rapsoodiat tuli midagi liürilist mängida.

Kontserdi teine pool võttis kaua hoogu, aga lõpuks kujunes meeldivaks. Segakoor esines alles lõpus ja siis ainult kolme lauluga. Selle eest oli siiski huvitavaid ettekandeid. Tamara Norheim laulis Margit Viia klaverisaatel Roman Toi „Kõrs" kena ja kerge vaheldusena. Naiskoor esitas siis „Suveööl", „Rukkiväli", „Südamed suvele valla" ja „Kodukotus". Teine ja neljas neist olid rahvaviiside seaded solistidega ning neid korrati kuulajaskonna soovil. Laine Koost laulis sopranisoolot „Rukkiväljas", ta tuli kehva materjaliga hästi toime. Meta Pruul tegi Austraalias palju tööd eesti koorilaulu heaks, aga see on üks ebaõnnestunud osa tema suurest loomingukogust.

„Kodukotuse" sopranisoolo laulis Tamara Norheim. Tema osa oli huvitavam, ja ta suutis hoiduda olemast liiga väljapaistev, laudes kooriga koos, ei mitte võisteldes nagu mõni ehk oleks teinud.

Segakoori poolt esitatud „Hällilaul" Margit Viia klaverisaatel oli ainult preliüd huvitavale lõpule. Nimelt oli Uno Kook võtnud eeskuju Eesti muusikaajaloost ja kokku pannud eesti küla-traditsioonidepärase orkestrisarnase instrumentaalansambli. Sellega koos esitas segakoor „Soome lahel" ja „Rukkirääk". Neid laule kuulis suur hulk eesti rahvast sarnases vormis ja esitus oli juba ajalooliselt huvitav. Muidugi esinesid koor ja ansambel korraliku ansamblitunnetusega.

Kui lilled olid kontserdi lõpul üle antud, tervitasid koori ka T.E. Meeskoori, Cantate Domino ja T.E. Seltsi esindajad. Koor laulis lisapalaks ansambliga koos „Tulge nüüd, lähme lauluga" ja lõpuks Eesti hümni.

Jäi üldine mulje, et pealtkuulajad, kes täitsid saali, jäid kontserdiga täiesti rahule. Segakoor on teatavasti suurim eesti koor Torontos. Mõnele ansamblile oleks suurus takistuseks, aga selles olukorras on see hea, kuna siis on asjaarmastajail kergem kaasa laulda. Kuigi naishäältel on kahekordne ülekaal, ei kannata koori häälte tasakaal üldiselt selle all. Rohkem meeshääli oleks küll vaja. Diktsioon oli haruldane: igast sõnast sai aru. Mõne laulu esitus oli selletõttu isegi liiga parlando, aga see ei seganud palju.

Eestlased laulsid ennast vabaks, ja loodavad seda veelkord teha. T.E. Segakoor on kaua harrastanud eesti laulu ja on annud paljudele võimaluse laulmiseks. Laul on eestlastele südamelähedane; mida rohkem lauldakse ja kuuldakse eesti laulu, seda kauem ta meie südameis püsib. Palju tänu segakoorile nauditava õhtupooliku eest!

W. MART LAANEMÄE

★

T.E. Segakoori 30. tegevusaasta kontsert salvestati täies ulatuses Eesti Kultuuripärandi Klubi poolt ja nagu L. Paap üdles, oli see hästi õnnestunud.

„Lootus" külaliskooriks Läänerannikul Eesti Päevadele

Eesti Organisatsioonide Liit Läänerannikul ja XVI Läänerannikul Eesti Päevade peakomitee esimees Peeter Grüner on peakomitee nimel kutsunud Peetri Koguduse noortekoori „Lootuse" ametlikuks külaliskooriks XVI LEP-dele, mis toimuvad juuni viimasel nädalal 1983. a. San Franciscos.

SUUR KEVADMÜÜK
20% HINNAALANDUST
Soome klaaskaubad, puuvillased kangasriided, roostevabast köögitarbed, küünlad, saunatarbed
MURDMAASUUSAKOMPLEKTID SPETSIAALHINNAGA
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 2A2 — Telefon 483-6650

DESIGN PRODUCTS
LÕPETAB 24. APRILLIL ÄRITEGEVUSE
LÕPLIK VÄLJAMÜÜK
ALGAB 16. MÄRTSIL
Suur osa kaupadest müüakse alla sisseostuhinna
NÄITEKS:
- SUUSASAAPAD alates $5.00 paar
- SUUSAD — puusuusad alates $15.00, fiibermassist (fibreglass) suusad alates $35.00
- IITTALA KLAASKAUBAD — 30—50% hinnaalandust
- SEEBID JA KÜÜNLAD — 50% hinnaalandust
- REUMA ALUSPESU — 40% hinnaalandust
- VILLANE ALUSPESU — 50% hinnaalandust
- LAASTULAMBID — 40% hinnaalandust
- PUUESEMED ja SAUNATARBED — 50% hinnaalandust
- KEEGLIMÄNGU KOHVRID — 35% hinnaalandust
- SUUSAÜLIKONNAD alates $30.00

Palju muud odavamalt kui kunagi varem
DESIGN PRODUCTS
288 DANFORTH AVE.,
TORONTO, ONT. M4K 1N6
TELEFON 466-8001